

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

**INTERNETOVÉ OBCHODOVANIE
S MEDZINÁRODNÝM PRVKOM**

Diplomová práca

Tomáš Uram

Vedúci diplomovej práce:
JUDr. Bc. Jan Brodec, Ph.D, LL.M.

V Prahe, november 2012

„Vyhlasujem, že som diplomovú prácu na tému: Internetové obchodovanie s medzinárodným prvkom spracoval sám. Všetky pramene a zdroje informácií, ktoré som použil k napísaniu tejto práce, boli citované v poznámkach pod čiarou a sú uvedené v zozname použitých prameňov a literatúry“

Podakovanie:

Na tomto mieste by som rád poďakoval vedúcemu svojej diplomovej práce JUDr. Bc. Janovi Brodcovi, Ph.D, LL.M. za cenné pripomienky a odborné rady, ktorými prispel k vypracovaniu tejto diplomovej práce. Ďalej by som chcel poďakovať svojej rodine za trpezlivosť, ktorú prejavovali pri písaní tejto práce.

Obsah

Zoznam použitých skratiek	2
Úvod.....	3
1. Základné právne aspekty internetového obchodovania	5
1.1 Internet a právna regulácia.....	5
1.2 Právne pramene internetového obchodovania	6
1.3 Vymedzenie pojmu internetového obchodovania voči e-commerce	10
1.4 Členenie internetových obchodných transakcií	12
1.4.1 Členenie internetových obchodných transakcií podľa subjektov	12
1.4.2 Členenie internetových obchodných transakcií podľa typu využitých elektronických prostriedkov	13
2. Hmotnoprávna úprava internetového obchodovania	15
2.1 Všeobecná informačná povinnosť	15
2.2 Uzatváranie zmlúv na internete	16
2.2.1 Návrh zmluvy	18
2.2.2 Prijatie návrhu a moment uzavretia zmluvy	20
2.3 Ochrana spotrebiteľa v českom a európskom práve	22
2.4 Zmeny v oblasti ochrany práv spotrebiteľov v blízkej budúcnosti.....	26
3. Medzinárodné aspekty internetového obchodovania.....	30
3.1 Medzinárodný prvok vo vzťahoch z internetového obchodovania.....	30
3.2 Priame normy.....	31
3.2.1 Dohovor o uzatváraní medzinárodných zmlúv prostriedkami elektronických komunikácií	32
3.2.2 Viedenský dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru.....	37
3.3 Určenie rozhodného práva na základe nariadenia Rím I	39
3.3.1 Explicitná a implicitná voľba rozhodného práva podľa nariadenia Rím I.....	40
3.3.2 Obmedzenia pri voľbe rozhodného práva podľa nariadenia Rím I	41
3.3.3 Rozhodné právo pri neurčení rozhodného práva	42
3.3.4 Úprava rozhodného práva v spotrebiteľských zmluvách podľa nariadenia Rím I	43
3.3.5 Určenie rozhodného práva pri internetových aukciách podľa nariadenia Rím I	45
3.4 Medzinárodná právomoc súdov	45
3.4.1 Základná právomoc súdov podľa nariadenia Brusel I	45
3.4.2 Alternatívna súdna právomoc podľa nariadenia Brusel I	47
3.4.3 Súdna právomoc v spotrebiteľských sporoch podľa nariadenia Brusel I	49
3.4.4 Súdna právomoc mimo rámec EU	51
Záver	53
Zoznam použitej literatúry	55
Abstrakt.....	61
Abstract.....	62

Zoznam použitých skratiek

EDI – Electronic Data Interchange

EÚ – Európska Únia

ICANN - Internet Corporation for Assigned Names and Numbers

OBCHZ – zákon č. 519/1991 Sb., obchodní zákoník, v platnom znení

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OSŘ - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platnom znení

OZ - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platnom znení

UCITA – Uniform Computer Information Transactions Act

UNCITRAL – Komisia OSN pre medzinárodné obchodné právo

UETA – Uniform Electronic Transactions Act

ZMPS – zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém v platnom znení

ZMPSaP – zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, v platnom znení

ZoNSIS - zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, v platnom znení

ZVD - Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, v platnom znení

ŽZ – zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Úvod

Pojem „právo“ nie je možné vymedziť jednoduchým spôsobom. Jedná sa o multidimenzionálny fenomén.¹ S príchodom nového tisícročia môžeme túto definíciu vzťahovať aj na internet. Prudký rozvoj internetu neobišiel ani Českú republiku. Podľa posledných prieskumov sa miera penetrácie internetu v českých domácnostiach zvýšila z pôvodných 29% v prvom štvrtroku 2006 na 67% v prvom štvrtroku 2010.² V súčasnosti zasahuje do všetkých sfér každodenného života. Predstavuje prostriedok komunikácie, vzdelávania ako i obchodu, bez ktorého by sme si v dnešnej dobe nevedeli predstaviť bežný život. Práve rozmach internetového obchodovania so sebou priniesol aj potrebu hlbšieho rozvoja existujúcej právnej úpravy, ktorá nie vždy je schopná reflektovať rôzne špecifiká nových foriem obchodu a právne postavenie jednotlivých subjektov na ňom zainteresovaných, ako i ďalšie právne aspekty, ktoré tento fenomén so sebou priniesol.

V dnešnom globalizovanom svete nie je problém objednať priamo z domova tovar od obchodníka sídliaceho v Číne, predávajúceho v rámci anglického elektronického obchodu, ktorý je prevádzkovaný na počítačových serveroch v Indii. V prípadných sporoch vyplývajúcich z takto uzavretých zmlúv dochádza k stretu rôznych právnych poriadkov jednotlivých štátov. Rozdielna forma ochrany spotrebiteľa v jednotlivých krajinách môže vyvolávať otázky v oblasti práv a povinností jednotlivých obchodníkov a spotrebiteľov. Jedným z ďalších problémov bude zaistenie plnenia jednotlivých práv a povinností subjektov zmluvy, či už z pohľadu otázky súdnej príslušnosti ako i možných alternatívnych spôsobov riešenia sporov.

Táto diplomová práca sa zaoberá základnými právnymi problémami súvisiacimi s internetovým obchodovaním a jeho medzinárodnými aspektami. Autor si dáva za cieľ analyzovať súčasnú hmotnoprávnu úpravu, priniesť vlastný pohľad na problémy, ktoré sa najčastejšie vyskytujú v prípadoch cezhraničných internetových obchodov, poukázať na problémy súvisiace s ochranou spotrebiteľa. Práca je rozdelená do troch hlavných

---

¹ GERLOCH, Aleš. Teorie práva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, s. 19.

² SEYBERT, Heidi. Internet use in households and by individuals in 2011. *Eurostat Statistics, Focus 66/2011* [cit. 5.3.2012]. Dostupné online na adrese http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-11-066/EN/KS-SF-11-066-EN.PDF.

časť. Prvá kapitola v krátkosti popisuje základy fungovania internetu, rozvíja pojem elektronického respektíve internetového obchodovania a jeho členenia.

Druhá kapitola je zameraná hlavne na materiálnu úpravu internetového obchodovania, základné princípy internetovej kontraktácie. Podstatnú časť tvorí i časť venovaná spotrebiteľskému právu, najmä v kontexte s novoprijatou smernicou o ochrane spotrebiteľov, ktorá je do veľkej miery zameraná aj na ochranu spotrebiteľa v rámci internetových obchodných transakcií.

V poslednej, tretej kapitole sú hlbšie rozobraté medzinárodné aspekty internetového obchodovania, najmä v súvislosti s určovaním rozhodného práva a súdnej príslušnosti v prípade cezhraničných sporov.

1. Základné právne aspekty internetového obchodovania

1.1 Internet a právna regulácia

Na to, aby sme mohli riešiť právne aspekty obchodovania na internete, je vhodné uviesť aspoň úplne základné pozadie fungovania tejto siete. To nám umožní identifikovať oblasti, ktoré sú relevantné pre celkové štúdium právnych aspektov internetu a obchodovania na ňom.

História internetu siaha do roku 1958, kedy bola založená agentura ARPA, ktorá mala zaistiť v dobe studenej vojny decentralizovaný komunikačný systém na prenos dát. Postupom času sa z vojenského systému stal globálny komunikačný nástroj prístupný každému jednotlivcovi. K pripojeniu Českej republiky do celosvetovej siete došlo 13. februára 1992 na pôde Výpočtového centra ČVUT, keď bola k internetu pripojená sieť CESNET (Czech Educational and Scientific Network).³

Po roku 1994 zaznamenávame prudký rast používateľov internetu, ktorý je sprevádzaný masívnejším poskytovaním komerčných služieb.

Podrobné technické popisovanie fungovania internetu nemá vzhľadom na právne zameranie práce význam. Obmedzíme sa preto na základný popis. Prvou logickou otázkou, na ktorú je potrebné odpovedať, je identifikácia subjektu, ktorý internet vlastní, respektíve prevádzkuje. Ako už bolo spomenuté, ide o decentralizovaný komunikačný systém. Internet preto nevlastní ani neprevádzkuje jeden subjekt. Internet je tvorený viacerými miestnymi sieťami, ktoré prevádzkujú vlády, obchodné spoločnosti, organizácie a tiež jednotlivci po celom svete.⁴ Neexistuje žiaden orgán alebo osoba, ktorá by určovala, ktoré siete a za akých podmienok môžu byť spolu pripojené. Neexistuje teda spôsob, ako dostať celý internet pod kontrolu. Vzhľadom na rôznorodosť prevádzkovateľov a globálnosť internetu by bolo nemožné podriaďiť reguláciu internetu pod právnu úpravu jedného štátu. Na druhej strane to však neznamená, že neexistujú rôzne organizácie, ktoré by nevytvárali a následne nekontrolovali dodržiavanie technických štandardov v rámci prevádzky internetu. Základné technické služby, ako je napríklad pridelovanie a správa prvostupňových

---

³ MUSIL, Marek. *Historie sítě Internet* [cit. 5.3.2012]. Dostupné na adrese <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/cr.php>.

⁴ SHINDER, Debra Littlejohn. *Computer Networking Essentials*. Indianapolis: Cisco Press, 2001, s. 301.

domén, ako .com, .cz alebo .sk, prípadne IP adresy, na základe ktorých je možné identifikovať jednotlivé počítače v sieti, zabezpečuje nezisková organizácia ICANN⁵ so sídlom v Kalifornii. Z existencie takýchto subjektov možno vyvodzovať sústredenie moci nad internetom v ich rukách (napríklad vytvorenie domény .eu podliehalo súhlasu ICANN), avšak z hľadiska právnej regulácie vzťahov vznikajúcich na internete je existencia týchto subjektov irelevantná.

1.2 Právne pramene internetového obchodovania

Táto podkapitola je zameraná na jednotlivé zdroje, z ktorých čerpá právna úprava internetového obchodovania v Českej republike. V ďalších podkapitolách budú následne systematicky rozobraté jednotlivé právne predpisy, či už medzinárodných organizácií, medzištátnych zmlúv, ako i európske a vnútroštátne.

Tieto zdrojové predpisy môžeme roztriediť na základe spôsobu regulácie, a to na normy unifikačného charakteru, kolízne normy ako i priame normy obsahujúce konkrétne hmotnoprávne ustanovenia. Veľmi často sa hovorí o význame harmonizácie a unifikácie pre medzinárodný obchod, pričom početné organizácie, či už medzinárodné, regionálne, medzivládne i súkromné, pracujú na rôznych aspektoch harmonizácie a zjednotenia medzinárodného obchodu, vrátane práva.⁶ Naplniť cieľ úplnej harmonizácie prípadne unifikácie sa zrejme nepodarí dosiahnuť v blízkej budúcnosti, nakoľko v právnych úpravách jednotlivých štátov sa rozdielne nahliada na niektoré aspekty záväzkových vzťahov, ako je napríklad ochrana spotrebiteľa. Práve rozdielnosť právnych úprav spôsobuje neistotu subjektov zvažujúcich realizovanie obchodných transakcií na internete a ich nedôveru, a preto je brzdou rozvoja internetového obchodovania s medzinárodným prvkom. Na druhej strane harmonizácia nemôže byť posudzovaná výlučne na základe cieľov, ku ktorým je tento proces namierený. Rovnako dôležité sú faktory, ako je legitimita rozdielov, náklady procesu harmonizácie ako i celkový dopad harmonizovaných textov.⁷ Napriek tomu je potrebné vyvinúť čo najväčšie úsilie pri zjednocovaní predpisov, nakoľko harmonizovanú úpravu je možno

---

⁵ Internet Corporation for Assigned Names and Numbers.

⁶ CLIFFT, Jenny. *UNCITRAL and the Goal of Harmonization of Law* [cit. 7.3.2012]. Dostupné na adrese <http://www.ilpf.org/events/jurisdiction/presentations/cliftp.html>.

⁷ Ibid.

považovať za najefektívnejšie riešenie podpory medzinárodného internetového obchodovania.

Z medzinárodných organizácií, ktoré sa zaoberajú internetovým právom a obchodom, je možné uviesť Komisiu OSN pre medzinárodné obchodné právo⁸ prípadne Organizáciu pre hospodársku spoluprácu a rozvoj⁹. Za účelom unifikácie právnej regulácie internetového obchodovania tieto organizácie vytvárajú jednotlivé modelové predpisy, ktoré síce nie sú záväzné, avšak vzhľadom na vysoký kredit týchto organizácií, sú navrhované riešenia často implementované do vnútroštátnych predpisov jednotlivých krajín.

Prvá z menovaných organizácií stojí za Vzorovým zákonom UNCITRAL o elektronickom obchode 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996). Cieľom Vzorového zákona je poskytnúť jednotlivým zákonodarcom súbor medzinárodne akceptovateľných pravidiel za účelom odstránenia právnych prekážok a zvýšenia právnej predvídateľnosti pri elektronickom obchodovaní.¹⁰ Modelový zákon sa zameriava hlavne na prekonanie ťažkostí vyplývajúce z ustanovení právnych predpisov v národných úpravách, ktoré nepovažujú elektronickú informáciu za rovnoprávnú s informáciou listinnou. Takéto jednotné zaobchádzanie je nevyhnutné pre používanie elektronickej komunikácie, ktorá zefektívňuje medzinárodný obchod.¹¹

Ďalší dokument týkajúci sa internetového obchodu z dielne UNCITRALu je Dohovor OSN o uzatváraní medzinárodných zmlúv prostriedkami elektronických komunikácií (United Nation Convention On The Use Of Electronic Communications in International Contracts) z roku 2005. Cieľom Dohovoru je uľahčiť používanie elektronickej komunikácie v medzinárodnom obchode tým, že zabezpečí, aby zmluvy uzavreté elektronicke ako i všetka elektronická komunikácia bola platná a vynúiteľná rovnakým spôsobom ako jej listinné náprotivky. Aplikuje sa na subjekty, ktorých miesto podnikania je v rozdielnych štátoch, pričom miesto podnikania aspoň jedného subjektu je na území zmluvného štátu Dohovoru. Dohovor upravuje hlavne proces

---

⁸ UNCITRAL.

⁹ OECD.

¹⁰ UNCITRAL. *Model Law on Electronic Commerce WITH Guide to Enactment 1996 with additional article 5 bis as adopted in 1998* [cit. 7.3.2012]. Dostupné na adrese www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/05-89450_Ebook.pdf.

¹¹ UNCITRAL. *1996 - UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment with additional article 5 bis as adopted in 1998* [cit. 7.3.2012]. Dostupné na adrese http://www.uncitral.org/uncitral/uncitral_texts/electronic_commerce/1996Model.html.

elektronického uzatvárania zmlúv, pričom spotrebiteľské zmluvy sú z regulácie vylúčené. Samotnému dohovoru je venovaná vlastná podkapitola v rámci priamych noriem v tretej časti práce.

Ciele, stanovené týmto dohovorom ako i modelovým zákonom sa čiastočne podarilo naplniť, nakoľko súčasná európska úprava do veľkej miery zrovnoprávňuje písomné zmluvy v listinnej ako i elektronickej podobe, až na niektoré výnimky, ako napríklad zmluvy o prevode nehnuteľností.

V súvislosti s medzinárodným obchodom je potrebné spomenúť Dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru¹², ktorý síce neupravuje medzinárodnú kúpu tovaru prostredníctvom internetu, ale i tak má význam pre tento druh obchodných transakcií. V tejto práci je venovaná samostatná podkapitola Viedenskému dohovoru, v rámci priamych noriem.

Ďalšou dôležitou normou je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o práve rozhodnom pre zmluvné záväzky (Rím I)¹³. Nariadenie neobsahuje samotnú úpravu obchodovania. V kontexte internetového obchodovania je toto nariadenie dôležité najmä z hľadiska určenia rozhodného práva pri záväzkoch z kúpnych zmlúv, prípadne zo zmlúv o poskytovaní služieb s medzinárodným prvkom. Medzinárodnú právomoc súdov členských štátov Európskej únie a uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí upravuje nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I).¹⁴

Hmotnoprávna matéria internetového obchodovania v Českej republike nie je upravená jednotne v jednom zákone. Legislatívna činnosť v tejto oblasti totiž neudržala krok s rýchlym rozvojom nových technológií. Zákonodarca sa s nástupom elektronických prostriedkov umožňujúcich uzatváranie zmlúv online vyrovnal trojakým spôsobom: (i) aplikáciou platných právnych noriem na nové situácie (napr. ochrana autorského práva), (ii) prispôbením existujúcich právnych noriem (iii) prijatím úplne nových pravidiel (napr. elektronický podpis).¹⁵

---

¹² Ďalej len Viedenský dohovor.

¹³ Ďalej len Nariadenie Rím I alebo Nariadenie.

¹⁴ Ďalej len Nariadenie Brusel I.

¹⁵ BRODEC, Jan. Internetový obchod (rigorózní práce). Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 2003, s. 11.

Pri určení právneho rámca internetového obchodovania treba vychádzať z európskej úpravy. V tejto oblasti bolo prijatých viacero dôležitých smerníc, ktoré boli následne implementované do českého právneho poriadku. Z hľadiska uzatvárania internetových zmlúv sú najpodstatnejšie smernice

- 2000/31/ES o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode¹⁶
- 1999/93/ES o rámci spoločenstva pre elektronické podpisy.

Z hľadiska ochrany práv spotrebiteľov zo zmlúv uzavretých prostredníctvom internetu sú najvýznamnejšie smernice

- 1997/7/ES o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku
- 1993/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách
- 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu
- 1999/44/ES o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar.

V kontexte ochrany spotrebiteľa, najmä v súvislosti s uzatváraním zmlúv na diaľku, je potrebné uviesť smernicu o právach spotrebiteľov 2011/83/EÚ zo dňa 25. októbra 2011. Táto smernica ruší smernice 85/577/EHS a 97/7/ES. Členské štáty musia smernicu transponovať do národných úprav do 13. decembra 2013 s tým, že tieto ustanovenia sa budú aplikovať na spotrebiteľské zmluvy uzavreté po 13. júni 2014. Zmenám, ktoré prináša táto smernica, je venovaná samostatná podkapitola.

Česká republika implementovala všetky hore uvedené smernice do svojho právneho poriadku s výnimkou práve novoschválenej smernice o právach spotrebiteľa. Z hľadiska zákonnej úpravy nás teda budú najviac zaujímať

- ustanovenia týkajúce sa dištančných zmlúv, formy právneho úkonu a jednotlivé zmluvné typy v zákone č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v platnom znení¹⁷

---

¹⁶ Smernica o elektronickom obchode.

¹⁷ Ďalej len OZ.

- ustanovenia §261 a nasledujúce zákona č. 519/1991 Sb., obchodní zákoník v platnom znení¹⁸

Podstatnú časť úpravy môžeme ďalej nájsť v

- zákone č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpise, v platnom znení a
- zákone č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, v platnom znení.¹⁹

Okrajovo je potrebné spomenúť aj zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním v platnom znení²⁰ a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém v platnom znení.²¹

1.3 Vymedzenie pojmu internetového obchodovania voči e-commerce

Ako už bolo spomenuté, v poslednom desaťročí došlo k masovému rozšíreniu internetu do domácností. Spolu s penetráciou internetu sa začalo meniť aj jeho využitie. Stále častejšie začal prenikať do segmentu obchodných transakcií. V tomto kontexte sa začína masívnejšie používať výraz elektronické obchodovanie (e-commerce).

Samotný termín e-obchod ani internetový obchod nie je priamo definovaný na národnej ani európskej úrovni. Podľa práva EÚ môžeme subsumovať pojem e-obchodu pod pojem služby informačnej spoločnosti. Tento pojem zavádza Smernica 98/48/ES z 20. júla 1998, ktorá dopĺňa a mení smernicu 98/34/ES, o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, na ktorú nadväzuje smernica o elektotronickom obchode. Následnou transpozíciou do ZoNSIS došlo k prevzatiu definície i do českého právneho poriadku. Tieto predpisy definujú služby informačnej spoločnosti ako akúkoľvek službu poskytovanú elektronickými prostriedkami na individuálnu žiadosť užívateľa podanú elektronickými prostriedkami, poskytovanú spravidla za úplatu; Táto služba je poskytnutá elektronickými prostriedkami, pokiaľ je odoslaná prostredníctvom siete elektronických komunikácií a je vyzdvihnutá

---

¹⁸ Ďalej len OBCHZ.

¹⁹ Ďalej len ZoNSIS

²⁰ Ďalej len ZMPSaP.

²¹ Ďalej len ZMPS.

užívateľom z elektronického zariadenia pre ukladanie dát.²² Podstatný pre e-commerce je práve pojem elektronický prostriedok. Zákon taxatívne stanovuje, čo sa pod elektronickými prostriedkami rozumie. Ide o sieť elektronických komunikácií, elektronické komunikačné zariadenia, koncové zariadenia, automatické volacie a komunikačné systémy, telekomunikačná a elektronická pošta. Niektorí autori rozlišujú šesť hlavných nástrojov elektronického obchodu: telefón, fax, televíziu, elektronické platobné systémy, elektronickú výmenu dát a internet.²³ Predpisy takisto vymedzujú tento pojem i negatívne. Pod služby informačnej spoločnosti nespádajú napríklad hlasové telefonické služby, služby televízneho a rozhlasového vysielania, vrátane tzv. video-on-demand, konzultácie s právnikom či lekárom prostredníctvom telefónu a ďalšie.²⁴

Iná je situácia na poli medzinárodných organizácií. Tie nám poskytujú viaceré pohľady na tento pojem. OECD definuje elektronický obchod ako akékoľvek obchodné transakcie, ktoré realizujú fyzické, či právnické osoby, pričom tieto transakcie sú založené na elektronickom spracovaní a prenose dát. WTO (Svetová obchodná organizácia) zahŕňa pod e-obchod výrobky predávané a platené cez internet, dodané v hmotnej podobe, ako i „produkty“, ktoré sú v digitálnej podobe tiež doručené.²⁵ To je najmä prípad rôznych softwarových produktov.

Práve s ohľadom na tému tejto práce je potrebné uviesť, že veľa autorov považuje elektronické a internetové obchodovanie za pojmy, ktoré sú zameniteľné. Ako bolo ale vyššie uvedené, pojem internetové obchodovanie je pojmom užším. Zaradujeme ho medzi jeden zo spôsobov elektronického obchodovania. S postupným progresom technológii ale pomaly dochádza k prelínaniu jednotlivých technológií, keď cez mobilné zariadenia je možné pristupovať na internet, prípadne hlasové služby sú tiež poskytované cez internet. I napriek uvedenému rozdielu v rámci terminológie, s ohľadom na podiel internetového obchodovania v rámci e-commerce, pokiaľ bude ďalej v tejto práci použitý termín e-commerce, prípadne jeho iné tvary, budeme ho chápať ako pojem označujúci internetové obchodovanie.

---

²² § 2 písm. a) ZoNSIS.

²³ Napr. MEHROTA, K. Santosh. *E-commerce*. Jaipur: ABD Publishers, 2007, s. 4.

²⁴ Viac Príloha V, Smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES.

²⁵ SVOBODA, Pavel a kol. *Právni a daňové aspekty e-obchodu*. Praha: Linde, 2001, s. 59.

1.4 Členenie internetových obchodných transakcií

1.4.1 Členenie internetových obchodných transakcií podľa subjektov

K správnej aplikácii právnych noriem je prvotne nutné určiť jednotlivé typy internetových obchodných transakcií z hľadiska subjektov, ktoré sú stranami takýchto obchodov. Správne určenie subjektu má podstatný význam najmä na určenie jednotlivých práv a povinností zúčastnených strán. Určenie subjektu je podstatné tak isto z hľadiska ochrany spotrebiteľa. V rámci teórie sa ustálilo²⁶že internetové obchodné transakcie je možné rozdeliť z hľadiska zmluvných subjektov na:

B2B (business to business) – obchodná transakcia sa uzatvára medzi obchodníkmi navzájom. Väčšinou ide o zmluvy uzatvárané medzi výrobcom a veľkoobchodníkom, prípadne veľkoobchodníkom a maloobchodníkom. Tieto druhy elektronických transakcií majú zväčša formu elektronickej výmeny informácií medzi sebou cez internet. Tento systém býva využívaný najmä v databázových systémoch obchodníkov, ktoré umožňujú za dopredu definovaných podmienok automaticky doplniť zásoby konkrétneho tovaru. Už pred rozšírením internetu sa ako prostriedok na prenos týchto informácií používalo špeciálne priame dátové spojenie, tzv. EDI.²⁷ V súčasnosti tvorí B2B 94 percent všetkých e-obchodných transakcií.²⁸ Vysoký podiel B2B transakcií tkvie vo fakte, že na vytvorenie produktu, ktorý bude následne predmetom jednej B2C transakcie, je potrebných mnoho B2B transakcií. Ide o klasický dodávateľský reťazec, kde na výrobu jedného finálneho produktu je potrebných viac komponentov.

B2C (business to customer/consumer) – pojem B2C nemá jednotnú definíciu. V odborných textoch ako i na internete je možné sa stretnúť s pojmom customer aj consumer. Ide o elektronický obchod, kde na strane predávajúceho vystupuje obchodník a na strane kupujúceho koncový zákazník, respektíve spotrebiteľ. Vzhľadom na novelu občianskeho zákonníka²⁹, ktorá priniesla zmenu definíciu spotrebiteľa, už nemožno stotožňovať pojem koncový zákazník a spotrebiteľ, nakoľko spotrebiteľom môže byť

---

²⁶ Napríklad DELTA, B. George; MATSUURA, H. Jeffrey. *Law of the Internet, Volume 2*. b.m: Aspen Publishers Online, 2008, s. 14.01-34.

²⁷ Electronic Data Interchange.

²⁸ MEHROTA K. Santosh. *E-commerce*. Jaipur: ABD Publishers, 2007, s. 26.

²⁹ Podľa zákona č. 155/2010 Sb. sa spotrebiteľom rozumie už iba fyzická osoba.

len fyzická osoba. Pre účely tejto práce sa stotožníme s vymedzením, ktorý používa pojem spotrebiteľ.

C2C (customer to customer)

Pri tomto type obchodovania ide najčastejšie o rôzne internetové aukcie typu ebay alebo aukro, kde jednotliví spotrebiteľia príležitostne predávajú, často už použitý tovar, ďalším spotrebiteľom. V poslednej dobe vzrástla popularita týchto obchodov, nakoľko veľa užívateľov internetu v ňom našlo obchodnú príležitosť spočívajúcu v predaji veľakrát aj nových tovarov kúpených zo zahraničia za nižšiu sumu s tým, že nie sú obmedzovaní právnou úpravou spotrebiteľskej ochrany, nakoľko tá sa vzťahuje len na B2C obchody. Netreba ale zabúdať, že v prípade, ak ide o sústavnú samostatnú činnosť vykonávanú za účelom zisku, môže konanie takejto osoby naplniť definíciu podnikania podľa ObchZ respektíve zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenskom podnikaní³⁰. Bez príslušných oprávnení sa následne dopúšťa neoprávneného podnikania, za čo hrozia sankcie až do výšky 500 000 Kč.³¹ Na druhej strane, aukčné portály bývajú predajným kanálom aj pre viacerých obchodníkov. Tí sú potom zväčša označení ako „profesionálni obchodníci“.

K týmto trom typom ďalej môžeme pridať G2G (government to government), B2G (business to government), G2E (government to employee), ale z hľadiska zamerania a rozsahu tejto práce, sa nimi zaoberať nebudeme.

1.4.2 Členenie internetových obchodných transakcií podľa typu využitých elektronických prostriedkov

Z hľadiska využitia elektronických prostriedkov, ktoré internet ponúka, niektorí autori³² rozoznávajú v zásade dva najčastejšie spôsoby, prostredníctvom ktorých dochádza k uzatváraniu internetových obchodných transakcií.

Email – OZ rozlišuje z hľadiska účinkov komunikáciu na priamu a nepriamu.³³ Toto delenie je podstatné z toho dôvodu, aby bolo možné určiť moment uzavretia

---

³⁰ Ďalej len ŽZ.

³¹ § 61 odsek 4 písm. c) ŽZ.

³² Napr. Naděžda Rozehnalová, David Sehnálek, Karel Střelec, Jiří Valdhan, členovia katedry mezinárodního práva Právnickéj fakulty Masarykovej Univerzity.

zmluvy, respektíve doručenia príslušných návrhov a prijatí návrhov na uzavretie zmluvy. Istým spôsobom je tu možné nájsť paralelu s klasickou poštou, kde sa doručením nechápe oboznámenie sa s obsahom zasielky, ale len jej fyzické doručenie. Tak isto aj v prípade emailu, sa adresát zväčša oboznámi s obsahom emailu až s istým časovým oneskorením. Z tohto dôvodu je možné email považovať za formu komunikácie medzi neprítomnými osobami s tým, že návrh zmluvy urobený emailom je účinný od okamiku jeho doručenia do emailovej schránky adresáta.³⁴ Následne ku konsenzu dojde doručením prijatia návrhu do emailovej schránky navrhovateľa.

webové rozhranie – komunikácia prostredníctvom webového rozhrania je najčastejšia v obvyklých internetových obchodoch, kde obchodník vystavuje tovar na internete, pričom zákazník pridáva tovar do nákupného košíka a následne za tovar zaplatí.

---

³³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní obchodní transakce : interaktivní text* [cit. 6.5.2012]. Dostupné na adrese <http://jv.yc.cz/files/mot/files/230text.html>.

³⁴ Ibid.

2. Hmotnoprávna úprava internetového obchodovania

2.1 Všeobecná informačná povinnosť

Ešte než bližšie rozoberieme kontraktačný proces obchodných transakcií na internete, je dôležité uviesť niektoré základné povinnosti poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti, ktoré sú základnou podmienkou poskytovania takýchto služieb. Pod poskytovateľom služieb informačnej spoločnosti rozumie ZoNSIS akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá poskytuje niektorú zo služieb informačnej spoločnosti.³⁵ Pôjde teda najmä o prevádzkovateľov jednotlivých internetových obchodov. Títo poskytovatelia majú stanovenú všeobecnú informačnú povinnosť, ktorá vyplýva z článku 5 smernice o elektronickom obchode. Všeobecná informačná povinnosť zahŕňa povinnosť zverejňovať základné ľahko, priamo a stále dostupné informácie, a to názov/meno poskytovateľa služieb, zemepisnú adresu, na ktorej má poskytovateľ služieb sídlo, podrobné informácie o poskytovateľovi služieb, vrátane adresy jeho elektronickej pošty, ktorá mu umožní, aby bolo možné sa s ním rýchlo spojiť a aby s ním bolo možné komunikovať priamo a efektívne, následne ak je poskytovateľ služby zaregistrovaný v obchodnom alebo podobnom verejnom registri, obchodný register, v ktorom je poskytovateľ služby zaregistrovaný a jeho registračné číslo alebo rovnocenný prostriedok identifikácie v tomto registri.³⁶ Táto informačná povinnosť má za cieľ zjednodušiť identifikáciu zmluvnej strany pri výkone jednotlivých práv. Geolokácia internetového obchodníka má význam najmä z hľadiska istoty kupujúceho, nakoľko smernica o elektronickom obchode sa nevzťahuje na služby poskytované poskytovateľom služieb (internetovým obchodníkom) z tretích krajín.³⁷ Táto informačná povinnosť bola implementovaná do ustanovení občianskeho zákonníka ohľadne spotrebiteľských zmlúv uzatváraných na diaľku. Takýto spôsob prevzatia úpravy nepovažujem za najvhodnejšie, nakoľko všeobecná informačná povinnosť sa podľa smernice o elektronickom obchode neobmedzuje len na spotrebiteľské zmluvy uzatvárané nadiďku, ale i B2B obchody uzatvárané nadiďku. Inšpiráciou na správne prevzatie úpravy môže byť spôsob zvolený na Slovensku, kde táto všeobecná

---

³⁵ § 2 písm. d) ZoNSIS.

³⁶ Čl. 5 smernice o elektronickom obchode.

³⁷ Článok 58 preambuly smernice o elektronickom obchode.

informačná povinnosť je stanovená v zákone o elektronickom obchode pre všetkých poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti.

2.2 Uzatváranie zmlúv na internete

Táto podkapitola je zameraná na jednotlivé fázy uzatvárania internetových obchodných transakcií a ich právne aspekty. Všeobecná právna úprava elektronických zmlúv spadá v zásade pod občiansky zákoník. V prípade B2B zmlúv sa použijú ustanovenia obchodného zákoníka. Možnosť použitia noriem obchodného zákoníka je v spotrebiteľskom práve obmedzená, nie však vylúčená.

Rovnako ako v jednotlivých, horeuvedených, modelových zákonoch, na zmluvy uzavreté cez internet by sa malo hľadiť z právneho hľadiska rovnako ako na tie, ktoré sú uzavreté tradičným spôsobom. Tak isto smernica o elektronickom obchode stanovuje požiadavku na umožnenie uzatvárať zmluvy elektronicky za rovnakých podmienok ako zmluvy uzatvárané tradičným spôsobom.³⁸ Vzhľadom na fyzickú neprítomnosť zmluvných strán sa na zmluvy uzavreté na internete hľadí ako na zmluvy uzavreté na diaľku.

Proces uzatvárania zmluvy je teda rovnaký ako pri tradičnej listinnej zmluve. Najskôr musí jedná strana iniciovať uzavretie zmluvy a to podaním návrhu na uzatvorenie zmluvy (oferta) a následne druhá strana musí tento návrh v rovnakom znení prijať (akceptácia). Zmluva je potom dvojstranným, poprípade viacstranným právnym úkonom, k jeho vzniku je potrebný zhodný prejav vôle (dohody, konsenzu) dvoch, resp. viacerých zmluvných strán ohľadne celého obsahu zmluvy.³⁹ V angloamerickom právnom systéme je ešte požadované tzv. consideration. Všeobecne môžeme consideration definovať ako prospech alebo újmu, ktorá vzniká na základe príkazu druhej zmluvnej strany.⁴⁰

Pod právnym úkonom chápeme v zmysle § 34 OZ „prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto

---

³⁸ Článok 9 smernice o elektronickom obchode.

³⁹ ŠVESTKA Jiří; Dvořák Jan a kol. *Občanské právo hmotné 2*, 5. Vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 28.

⁴⁰ HELEWITZ, A. Jeffrey. *Basic Contract Law for Paralegals, Sixth Edition*. b.m.: Aspen Publishers Online, 2010, s. 90.

prejavom spájajú“. Aby bol právny úkon platný, musí spĺňať náležitosti osoby, vôle, prejavu vôle a náležitosti predmetu právneho úkonu, teda jeho možnosť a dovolenosť.⁴¹ Je nutné položiť si otázku, či tieto všeobecné ustanovenia ohľadom uzatvárania zmlúv sú plne dostatočujúce pre zmluvy uzatvárané na internete. Najväčší problém spočíva v nejednoznačnej identifikácii používateľa internetu, teda subjektu právneho úkonu a tým i možného spochybnenia platnosti celej zmluvy. Na jednej strane internet budí dojem anonymného média, na druhej strane za pomoci IP adresy nie je náročné zúžiť okruh počítačov, ak už nie i priamo identifikovať osobu konajúcu prostredníctvom počítača. Napriek tomu chýba jednoznačný prostriedok k jednoznačnému určeniu toho, kto koná v mene zmluvnej strany. V internetových obchodoch sa často stretávame s povinnosťou registrovať sa pod prihlasovacím menom s tým, že v rámci registrácie vyplňujeme osobné údaje. Tu môže nastať problém v prípade, ak osoba uvedie údaje cudzej osoby, prípadne vymyslené údaje. Takto môže nastať situácia, keď obchodník konajúc v dobrej vôli v platne uzavretú zmluvu tovar, ktorý momentálne nemá na sklade, obstará a zašle na dobierku. Keďže údajný kupujúci si žiaden tovar neobjednal, zásielka sa vráti predávajúcemu a tomu, vznikla alebo vznikne škoda, či už v dôsledku úhrady poštových nákladov, prípadne naskladnenia tovaru, ktorý možno už v budúcnosti nikdy nepredá.

De lege ferenda by sa dalo uvažovať o riešení tejto neželanej situácie pomocou vyžadovania overenia identity ako *conditio sine qua non* k uzatvoreniu internetovej obchodnej transakcie. To by mohlo prebiehať formou elektronického podpisu. V dlhodobejšom horizonte by bolo možné uvažovať o elektronickom overovaní totožnosti pomocou občianskeho preukazu. Takéto riešenie by však malo svoje úskalia, a to najmä so zabezpečením ochrany databáz s osobnými údajmi, ktoré by boli zaiste atraktívnym terčom pre rôzne záujmové skupiny. Na druhej strane by ale tento spôsob umožnil zlepšiť ochranu v oblasti prístupu k regulovaným tovarom. To sa týka najmä predaja tovaru a služieb, akým sú alkohol, cigarety alebo pornografia. K etablovaní takéhoto systému by však bolo nutné široké zapojenie jednotlivých krajín.

---

⁴¹ ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné 2*, 5. Vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 130.

2.2.1 Návrh zmluvy

Návrhom na uzavretie zmluvy sa v zmysle § 43a OZ rozumie prejav vôle, ktorý smeruje k uzavretiu zmluvy, je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je dostatočne určitý a vyplýva z neho navrhovateľova vôľa byť ním v prípade prijatia viazaný. V prostredí internetu nie je ale úplne jasné, či sa tovar vystavený na internete, prípadne akékoľvek iné obchodné oznámenie, dá považovať za návrh na uzavretie zmluvy alebo pôjde o výzvu na predloženie návrhu⁴².

Dohovor o elektronických prostriedkoch v medzinárodných zmluvách v článku 11 výslovne stanovuje, že obchodné oznámenia adresované neurčenému počtu osôb sa považujú za výzvu na predloženie návrhu, pokiaľ sa v tomto oznámení výslovne nestanoví opak. Keďže Česká republika nie je signatárskym štátom Dohovoru, Dohovor nie je pre ňu ani záväzný. Pri tvorbe smernice o elektronickom obchode sa vkladali veľké nádeje do zjednotenia úpravy v rámci Európskej únie, ktorá však doteraz nie je jednotná. Smernica síce stanovuje požiadavky ohľadom uzatvárania zmlúv na internete, ale bez určenia, čo sa považuje za návrh a čo za akceptáciu.

Z hľadiska českého práva a berúc do úvahy definíciu návrhu podľa OZ, jedným zo základných znakov návrhu je určitosť adresáta návrhu. Je preto potrebné rozlišovať, akými prostriedkami dochádza k zverejneniu návrhu, respektíve výzvy na predloženie návrhu. V prípade emailovej komunikácie je riešenie tejto otázky vcelku jednoduché, nakoľko tá väčšinou prebieha priamo medzi určitými osobami. Správy sú adresované konkrétnym osobám. V takom prípade by podmienka určitosti adresáta bola splnená a obchodné oznámenie odoslané emailom by sa dalo považovať za návrh na uzavretie zmluvy. I tu však existujú výnimky. Stále častejšie sa v prostredí internetu stretávame s nevyžiadanými obchodnými oznámeniami, ktoré sú rozposielané hromadne na emailové adresy. Nakoľko šírenie nevyžiadaných obchodných oznámení je nežiadúce, protiprávne a postihované v zmysle zákona o niektorých službách informačnej spoločnosti, nie je možné takéto oznámenie považovať za návrh v súlade s § 43a OZ. V prípade štandardných internetových obchodov, ktoré ponúkajú tovar vystavením obdobne ako v katalógu, je posudzovanie návrhu problematickejšie.

---

⁴² invitatio ad offerendum.

Na jednej strane je možné hľadiť na takto vystavený tovar rovnako ako na tovar vystavený vo výkladoch bežných obchodov, teda považovať ho za istú formu nezáväznej reklamy. Tento model sa ujal vo väčšine krajín Európskej únie, rovnako ako i v Českej republike. Podľa mojho názoru, takéto vystavenie tovaru na internete by podľa českého právnej úpravy nenaplnilo zákonné podmienky návrhu podľa OZ s ohľadom na neurčitú adresnosť. Problém neadresnosti by mohol byť v prípade B2B vzťahov vyriešený aplikáciou ustanovenia § 276 OBCHZ o verejnom návrhu na uzavretie zmluvy. Takéto riešenie, kedy sa bude povaha právneho úkonu vykladať podľa režimu Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, by určite neprispelo k právnej istote a pôsobilo by trochu schizofrenicky.⁴³

Na druhej strane, podľa právnej úpravy v Španielsku, vystavenie tovaru na internete je za istých okolností považované za návrh na uzavretie zmluvy. Pokiaľ je predmetom obchodného oznámenia na webovej stránke ponuka tovaru, pričom napĺňa materiálne znaky budúcej zmluvy (ako je v tomto prípade označenie navrhovateľa, jednotlivosti charakterizujúce tovar alebo službu, stanovenie alebo spôsob stanovenia ceny, podrobnosti o spôsobe plnenia a platobné podmienky), je takéto oznámenie považované za záväzný návrh adresovaný určitej osobe.⁴⁴

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že právna povaha online obchodných oznámení nie je vždy a všade úplne jednoznačne interpretovaná a pravidlá pre jej určenie sa môžu v jednotlivých štátoch líšiť. Z toho dôvodu sa odporúča online obchodníkom výslovne stanoviť na svojich internetových stránkach i v zasielanej komerčnej komunikácii, či toto má byť považované za návrh alebo iba za výzvu na predloženie návrhu. Online obchodníci sa tak môžu vyhnúť povinnosti uzatvoriť nepredvídateľný počet zmlúv. Ostatná právna úprava týkajúca sa návrhu na uzavretie zmluvy sa použije na elektronické zmluvy obdobne s tým, že zrušenie návrhu zmluvy nie je v elektronickom prostredí prakticky možné.⁴⁵

---

⁴³ PALLA, Tomáš. *Vznik spotrebiteľské smlouvy v internetovém obchodě* [cit. 5.3.2012]. Dostupné na adrese <http://www.epravo.cz/top/clanky/vznik-spotrebiteleske-smlouvy-v-internetovem-obchode-58686.html>.

⁴⁴ SPINDLER, Gerald; BÖRNER, Fritjof. *E-Commerce Law in Europe and the USA*. Berlin: Springer, 2002, s. 470.

⁴⁵ SVOBODA, Pavel a kol. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. Praha: Linde, 2001, s. 160.

2.2.2 Prijatie návrhu a moment uzavretia zmluvy

Za prijatie návrhu je považované včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodit' jej súhlas. Keďže prijatím návrhu zmluvy dochádza k uzavretiu zmluvy, je veľmi podstatné určiť, čo sa presne považuje za moment prijatia návrhu. Toto určenie má podstatný vplyv na určenie napríklad momentu prechodu vlastníckeho práva. Teória poskytuje v zásade dve možné interpretácie tohto momentu.

RECEIPT RULE

Jeden z možných výkladov tohto momentu bol osvojený smernicou o elektronickom obchode, kde sa v článku 11 stanovuje, že objednávka a potvrdenie príjmu sú považované za obdržané, ak zúčastnené strany, ktorým sú adresované, k nim majú prístup. Za prijatie návrhu zmluvy sa považuje teda doručenie navrhovateľovi, pričom nie je potrebné, aby navrhovateľ prijatie ponuky reálne prečítal alebo otvoril. Postačuje, aby sa správa dostala do sféry vplyvu adresáta. Táto teória je niekedy nazývana aj ako receipt rule. Tento istý model prevzal i modelový zákon o elektronickom obchode do článku 15. Podľa tohto ustanovenia sa má za to, že správa je prijatá momentom, kedy vstúpi do určeného informačného (počítačového) systému adresáta a v prípade, ak je zaslaná na inú ako určenú adresu, momentom, kedy ju adresát otvorí (prijme). Tak isto Viedenský dohovor v článku 24 považuje prejav vôle o prijatí návrhu za účinný momentom ústneho oznámenia osobe alebo akýmkoľvek iným spôsobom do vlastných rúk, do jej miesta podnikania alebo na jej poštovú adresu, alebo, ak nemá miesto podnikania alebo poštovú adresu, do jej bydliska (sídla).

DISPATCH RULE

Na druhej strane poznáme koncept tzv. dispatch rule. Táto teória považuje za moment uzavretia zmluvy okamih, kedy príjemca prejavil súhlas s uzavretím zmluvy prijatím návrhu, teda už momentom odoslania prijatia návrhu. Tento koncept pochádza ešte z roku 1818, keď sa Kráľovský súdny dvor vo Veľkej Británii zaoberal v prípade *Adams v. Lindsell* momentom uzavretia zmluvy. Samozrejme, že v tejto dobe sa ako

komunikačný prostriedok používala obyčajná pošta. Súd došiel k záveru, že osoba, ktorá pošle návrh poštou, v skutočnosti opakuje svoj návrh každým okamihom v priebehu doručovania návrhu. Preto hneď v prvom okamihu prijatia návrhu je zmluva považovaná za uzavretú.⁴⁶ Spojené štáty americké prevzali tento koncept tvorby uzatvárania zmluvy na diaľku v roku 1830. V prípade *Mactier's Administrators v. Frith*⁴⁷ riešil New York-ský Súd pre opravu chýb⁴⁸ závažnú otázku, či je prijatie návrhu zaväzujúce v prípade, že osoba, ktorá prijala návrh, zomrela bezprostredne po odoslaní prijatia návrhu podaním na pošte, teda ešte pred dorúčením tohto prijatia navrhovateľovi. Súd, vychádzajúc zo zdôvodnenia v prípade Adams, dospel k záveru, že sa za každých okolností bude aplikovať pravidlo dispatch rule. V zdôvodnení rozsudku súd uviedol, že je to práve moment „stretnutia myslí“ zmluvných strán, ktorý určuje zväzanosť zmluvy a nie vedomosť o tom, že k takémuto „stretnutiu došlo“. Nie je preto dôležité, či k doručeniu prijatia návrhu dôjde. Postupným prienikom nových technológií bolo potrebné adaptovať sa na nové podmienky. V prípade *Entores Ltd v. Miles Far East Corporation*⁴⁹ Odvolací súd Anglicka a Walesu⁵⁰ vylúčil použitie dispatch rule pre formy komunikácie umožňujúce okamžité spojenie. Aj keď, zatiaľ žiaden súd nejudikoval, či elektronická pošta sa považuje za takúto komunikáciu alebo nie, pričom viacerí autori, napríklad Donnie L. Kidd alebo William H. Daughtrey, ju za takú považujú, smernica o elektronickom obchode inšpirovala Veľkú Britániu k prijatiu receipt rule. Tak isto v Spojených štátoch je možné pozorovať odklon od teórie dispatch rule, a to prijatím zákonov UCITA⁵¹, ktorý za moment prijatia návrhu považuje doručenie prijatia návrhu, a to aj v prípade, že o doručení nie je nikto oboznámený a UETA⁵², kde sa za doručenie považuje okamih, kedy správa vstúpi do informačného systému príjemcu a je dostupná na spracovanie príjemcom.

Smernica o elektronickom obchode ďalej stanovuje v článku 11, že poskytovateľ služby musí potvrdiť príjem príjemcovej objednávky bez zbytočného odkladu

---

⁴⁶ Adams v Lindsell 1 B & Ald 681; 106 ER 250; [1818] EWHC KB J59, (K.B.) (1818).

⁴⁷ *Mactier's Adm'rs v. Frith*, 6 Wend. 103 (N.Y. 1830).

⁴⁸ New York Court for the Correction of Errors.

⁴⁹ *Entores Ltd v Miles Far East Corporation*, [1955] 2 QB 327, [1955] 2 All ER 493, [1955] 3 WLR 48, [1955] EWCA Civ 3, [1955] 1 Lloyd's Rep 511.

⁵⁰ Court of Appeal of England and Wales.

⁵¹ Uniform Computer Information Transactions Act.

⁵² Uniform Electronic Transactions Act.

a elektronicky. Smernica sa vyhýba použitiu pojmov ako návrh alebo akceptácia a používa výraz objednávka bez určenia, či sa pod objednávkou myslí návrh alebo už priamo akceptácia návrhu. V zásade tak určila moment uzavretia zmluvy na moment, kedy objednávateľ obdržal potvrdenie o prijíme objednávky, bez ohľadu na národnú úpravu členských krajín ohľadne právneho charakteru vystavenia tovaru na internete. Povinnosť potvrdenia o prijatí objednávky sa ale nevzťahuje na zmluvy uzavreté výlučne výmenou elektronickej pošty alebo rovnocenným spôsobom individuálnej komunikácie, prípadne v B2B vzťahoch, pokiaľ sa zmluvné strany výslovne dohodnú inak.

Dá sa teda uzavrieť, že vplyvom právnej unifikácie už v súčasnosti pre zmluvné strany otázka momentu prijatia návrhu zmluvy nepredstavuje také riziko ako v minulosti. Je ale vhodné, aby poskytovatelia služieb z dôvodu posilnenia právnej istoty vo svojich obchodných podmienkach výslovne stanovili, aký charakter má vystavenie tovaru na webovej stránke.

2.3 Ochrana spotrebiteľa v českom a európskom práve

V posledných rokoch sa stále častejšie pertraktuje otázka ochrany spotrebiteľa, najmä v kontexte uzatvárania dištančných zmlúv. Keďže spotrebiteľ je často v postavení, kedy nemá možnosť ovplyvniť obsah zmluvy, čím vzniká faktická nerovnosť pri dojednávaní podmienok zmluvy, bolo nutné prijať opatrenia na jeho zvýšenu ochranu. Zvýšenou ochranou sa tak isto posilňuje dôvera spotrebiteľov v internetové obchodovanie, nakoľko spotrebiteľia boli často krátení na svojich právach, či už z dôvodu nevedomosti alebo neochoty domáhať sa svojich práv kvôli zvýšeným nákladom a neistotou vyriešenia takýchto sporov. Dodávatelia (poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti) totiž často zneužívali svoje postavenie. Základným kameňom ochrany spotrebiteľa je ustanovenie článku 169 odsek 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý stanovuje, že Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

Vzhľadom na rôznorodú úpravu spotrebiteľských práv v členských štátoch Európskej únie bolo nevyhnutné prijať zjednocujúcu úpravu, ktorá by ešte ďalej zvýšila tak dôveru, ako aj ochotu spotrebiteľov a dodávateľov uskutočňovať internetové transakcie v rámci vnútorného trhu Únie. Ochrana spotrebiteľa pri uzatváraní dištančných zmlúv je v rámci európskej úpravy upravená smernicou 97/7/ES o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku. Prijatím tejto smernice však nedošlo k zjednoteniu úpravy, ale len k nastaveniu minimálneho štandardu spotrebiteľských práv. Nejednotnosť rozsahu spotrebiteľských práv malo za následok, že viacerí poskytovatelia služieb sa rozhodli neposkytovať svoje služby medzinárodne, respektíve ani v rámci vnútorného trhu, nakoľko sú vystavení riziku, že na obchodné transakcie sa budú aplikovať právna úprava spotrebiteľských práv, ktorých rozsah môže byť v každom štáte rozdielny.

Smernica o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku chápe pod spotrebiteľom akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá koná na účely spadajúce mimo jej obchodnú, podnikateľskú alebo profesionálnu činnosť. Druhou stranou je potom dodávateľ, teda fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá koná vo svojej obchodnej alebo profesionálnej činnosti. V rámci internetových transakcií teda pôjde o poskytovateľa služieb informačnej spoločnosti. Smernica sa avšak neaplikuje na každý vzťah spotrebiteľ – dodávateľ. Mimo rámec smernice spadajú zmluvy, ktoré sa vzťahujú na finančné služby, prípadne ide o zmluvy uzavreté s cieľom stavby a predaja nehnuteľného majetku. Ustanovenia, týkajúce sa niektorých práv, ako napríklad informácií pred uzavretím zmluvy, písomného potvrdenia informácií, práva na odstúpenie od zmluvy ako i časového rámca na plnenie zmluvy, sa ďalej nevzťahujú na zmluvy o dodaní potravín, nápojov, alebo iného tovaru určeného pre každodennú konzumáciu a tiež na zmluvy o poskytovaní služieb ubytovania, prepravy, stravovania alebo zabezpečovania činností vo voľnom čase, pokiaľ sa dodávateľ zaviazal poskytnúť tieto služby v konkrétny dátum, respektíve do špecifického časového obdobia. Niektoré povinnosti, najmä týkajúce sa identifikácie dodávateľa sú stanovené smernicou o elektronickom obchode. Smernica o právach spotrebiteľov ďalej prehlbuje informačnú povinnosť dodávateľov poskytnúť spotrebiteľovi v primeranom čase pred uzavretím akejkoľvek zmluvy na diaľku tieto informácie:

- a) identita dodávateľa a, v prípade zmlúv vyžadujúcich platbu vopred, jeho adresa;
- b) hlavné charakteristiky tovaru alebo služieb;
- c) cena tovaru alebo služieb, vrátane všetkých daní;
- d) dodacie náklady, ak existujú;
- e) údaje o platbe, dodávke alebo plnení;
- f) existencia práva na odstúpenie od zmluvy, okrem prípadov určených v článku 6 odsek 3;
- g) cena za použitie prostriedku komunikácie na diaľku, ak sa táto počíta inou než základnou sadzbou;
- h) časové obdobie platnosti ponúkanej ceny;
- i) kde je to primerané, minimálne trvanie zmluvy v prípade zmlúv o dodaní výrobkov alebo služieb, ktoré sa majú vykonávať nepretržite alebo opakovane.

Článok 5 smernice stanovuje povinnosť dodávateľa potvrdiť informácie písomne alebo vo forme iného dostupného trvalého média, ku ktorému má spotrebiteľ prístup, potvrdzujúce informácie uvedené vyššie pod písmenami a) až f) najneskôr v čase dodania. K týmto informáciám dodáva ešte povinnosť potvrdiť písomne informácie týkajúce sa existujúcich popredajných služieb a záruk a informácie o možnosti zrušenia zmluvy uzavretej na dobu neurčitú alebo dobu presahujúcu 1 rok. Tieto povinnosti boli prevzaté do českého právneho poriadku do ustanovení § 53 odsek 4 a 6 OZ.

Ďalším dôležitým právom, ktoré smernica priznáva spotrebiteľom, je možnosť odstúpenia od zmluvy bez akejkoľvek penalizácie a bez udania dôvodu v lehote najmenej siedmich pracovných dní od prijatia tovaru spotrebiteľom alebo odo dňa uzavretia zmluvy v prípade služieb. Toto ustanovenie bolo do českého právneho poriadku transponované ustanovením § 53 odsek 7 a 10 OZ, pričom táto lehota bola predĺžená na 14 dní. Pri odstúpení od zmluvy podľa týchto ustanovení je možné od spotrebiteľa požadovať len priame náklady spojené s vrátením tovaru. Dodávateľ je následne povinný vrátiť spotrebiteľovi zaplatenú finančnú čiastku v lehote do 30 dní od odstúpenia. V prípade nesplnenia si informačnej povinnosti zo strany dodávateľa, lehota pre odstúpenie od zmluvy sa predlžuje na 3 mesiace. Aby inštitút odstúpenia od zmluvy

bez udania dôvodu nebol zneužívaný, smernica vymedzila jednotlivé prípady, v ktorých nie je možné uplatniť toto spotrebiteľské právo. Ide o:

- a) zmluvy o poskytnutí služieb, ak sa zo súhlasom spotrebiteľa ich plnenie začalo pred koncom obdobia siedmich pracovných dní uvedeného v odseku 1,
- b) zmluvy o dodaní tovaru alebo služieb, ktorých cena závisí od fluktuácií finančného trhu, ktoré dodávateľ nemôže ovplyvňovať,
- c) zmluvy o dodaní tovaru presne podľa špecifikácií spotrebiteľa, alebo tovaru, jednoznačne určeného pre konkrétneho zákazníka, alebo tovaru, ktorý z dôvodov jeho podstaty nemožno vrátiť, alebo ktorý rýchlo podlieha zníženiu kvality alebo skaze,
- d) zmluvy o dodaní zvukových alebo obrazových záznamov alebo počítačových programov, ktoré spotrebiteľ rozpečatil,
- e) zmluvy o dodaní novín, periodík a časopisov,
- f) zmluvy o službách vzťahujúcich sa na lotérie a iné podobné hry.

V októbri 2008 bola Súdnemu dvoru EÚ doručená žiadosť o rozhodnutie prejudiciálnej otázky vo veci *Handelsgesellschaft Heinrich Heine GmbH* proti *Verbraucherzentrale Nordrhein Westfalen eV*, týkajúca sa výkladu ustanovení smernice týkajúcich sa možnosti odstúpenia od zmluvy a v nadväznosti na to požadovanie nákladov na dopravu a balného od spotrebiteľa.

Súdny dvor EÚ v odôvodnení rozsudku z 15. apríla 2010 vo veci C-511/08 uvádza, že smernicu o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku treba vykladať tak, že ukladá dodávateľovi v prípade odstúpenia spotrebiteľa od zmluvy všeobecnú povinnosť nahradiť čiastky zaplatené spotrebiteľom na základe zmluvy, a to bez ohľadu na dôvod ich úhrady. Ak by náklady na dopravu mal niesť spotrebiteľ, potom by takáto povinnosť, ktorá by mohla spotrebiteľa odradiť od uplatnenia jeho práva odstúpiť od zmluvy, odporovala cieľu smernice, a to, aby právo odstúpiť od zmluvy garantované smernicou nemalo iba formálny charakter.⁵³ Navyše takéto uloženie povinnosti by mohlo spochybniť rovnomerné rozdelenie rizík medzi zmluvnými stranami zmluvy uzatvorenej na diaľku tým, že spotrebiteľ by musel znášať

---

⁵³ GÖTZOVÁ, Kateřina. *Práva spotřebitele v případě odstoupení od smlouvy v zákonné 14 denní lhůtě ve světle rozsudku Soudního dvora EU ze dne 15. dubna 2010 ve věci C-511/08* [cit. 15.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.elaw.cz/cs/obcanske-pravo/692-pravo-spotrebitele-odstoupit-od-smlouvy.html>.

všetky náklady spojené s prepravou tovaru.⁵⁴ Súdny dvor EÚ odôvodnenie rozsudku uzavrel tým, že znenie smernice bráni prijať vnútroštátnu úpravu, ktorá by umožnila požadovať od spotrebiteľa znášať náklady na dopravu v prípade uplatnenie odstúpenia od zmluvy podľa článku 6 smernice.

Z vyššie uvedených dôvodov je možné konštatovať, že poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti musia zosúladiť svoje obchodné podmienky s výkladom poskytnutým Súdny dvorom ohľadne povinnosti vrátiť náklady na dopravu, ako sú poštovné a balné pri využití spotrebiteľského práva na odstúpenie od zmluvy v zákonnej 14 dňovej lehote. Je treba upozorniť, že spotrebiteľ ale nemá právo na náhradu nákladov spojených s vrátením tovaru.

2.4 Zmeny v oblasti ochrany práv spotrebiteľov v blízkej budúcnosti

Vzhľadom na roztrieštenosť európskej úpravy ochrany práv spotrebiteľov a jej charakter tzv. minimálnej harmonizácie, bolo potrebné prijať novú úpravu, ktorá by zjednotila práva spotrebiteľov v celej Únii. Zvýšenie dôvery spotrebiteľov ako i právnej istoty obchodníkov má za cieľ novo prijatá smernica o právach spotrebiteľov 2011/83/EÚ. Okrem iného si stanovuje cieľ podporiť cezhraničný predaj v rámci internetového obchodovania, ktorého potenciál sa v súčasnosti nevyužíva v plnej miere. Nová smernica o právach spotrebiteľov je založená na princípe úplnej harmonizácie, keď členské štáty nemôžu ponechať v platnosti alebo prijať ustanovenia odlišné od tých, ktoré sú obsiahnuté v smernici, ak v nej nie je uvedené inak.⁵⁵ Práve táto možnosť odchyliť sa od ustanovení smernice, ak je to v príslušnom ustanovení umožnené, môže negatívne ovplyvniť naplnenie účelu smernice, a to úplne zjednotenie spotrebiteľských práv v Únii. Nová smernica plne nahradzuje smernicu o ochrane spotrebiteľa pri zmluvách uzatváraných na diaľku. Smernica rovnako upravuje a nahradzuje doterajšiu úpravu spotrebiteľských zmlúv uzavretých mimo prevádzkových priestorov. S ohľadom

---

⁵⁴ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) zo dňa 15. apríla 2010 vo veci C-511/08 *Handelsgesellschaft Heinrich Heine GmbH* proti *Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen eV*. Dostupné na adrese <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62008CJ0511:sk:HTML>.

⁵⁵ KOSTELECKÝ, Jiří. *Nová smernice o právech spotrebiteľů – lepší časy pro internetové obchody?* [cit. 20.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-smernice-o-pravech-spotrebitelu-lepsi-casy-pro-internetove-obchody-75135.html>.

na tému práce sa obmedzíme len na rozbor práv a povinností v súvislosti so zmluvami uzavretými na diaľku.

Smernica prináša mnoho zmien v porovnaní s predchádzajúcou úpravou. Posúdenie jednotlivých zmien bude ale možné až po implementácii smernice do jednotlivých právnych poriadkov členských štátov. Smernica v porovnaní s predchádzajúcou úpravou opúšťa označenie dodávateľ a nahradzuje ho pojmom obchodník. V oblasti internetového obchodovania smernica prináša zmeny najmä v oblasti informačnej povinnosti obchodníkov, možnosti odstúpenia od zmluvy spotrebiteľom, posilňuje postavenie spotrebiteľa v prípade nedodržania informačných povinností, prípadne zavádza štandardizované formuláre či už ohľadne informačných povinností alebo odstúpenia od zmluvy.

Obchodník je novo povinný poskytnúť ešte pred uzavretím zmluvy svoje ďalšie kontaktné údaje, ako napríklad telefónne číslo, pre zrýchlenie a uľahčenie komunikácie so spotrebiteľom, ďalej podmienky vybavovania reklamácií, v prípade existencie práva na odstúpenie od zmluvy podmienky, lehotu a postupy pre uplatnenie tohto práva. Pre potreby odstúpenia od zmluvy smernica zavádza formulár, ktorého vzor je prílohou smernice. Poskytnutie znenia tohto formuláru spadá tiež pod predzmluvnú informačnú povinnosť obchodníka. Povinnosťou obchodníka je tak isto poskytnúť informáciu o tom, že spotrebiteľ bude musieť znášať náklady na vrátenie tovaru v prípade odstúpenia od zmluvy. V prípade neposkytnutia takejto informácie, prípadne neinformovania o ďalších dodatočných poplatkoch alebo nákladoch, spotrebiteľ nie je povinný ich znášať. Náklady na dopravu tovaru k spotrebiteľovi avšak obchodník znáša len do výšky najlacnejšieho typu štandardného dodania. V prípade, že si teda spotrebiteľ zvolí expresný spôsob doručenia kuriérom a následne odstúpi od zmluvy, nebude môcť požadovať vrátenie nákladov na dopravu v plnej výške. Ďalej vzniká povinnosť obchodníka poskytnúť informácie o existencii a podmienkach popredajnej pomoci spotrebiteľovi a popredajného servisu a obchodných záruk.

V prípade, že zmluva uzatváraná na internete ukladá spotrebiteľovi povinnosť zaplatiť, je obchodník povinný zabezpečiť, aby spotrebiteľ pri podávaní objednávky výslovne uznal, že súčasťou objednávky je povinnosť zaplatiť. Pre obchodníka to v praxi znamená, že doterajšie tlačítko KÚPIŤ / BUY bude musieť nahradiť tlačítkom KÚPIŤ a ZAPLATIŤ / BUY and PAY.

K viacerým zmenám došlo aj v úprave práva na odstúpenie od zmluvy. Novo sa zjednotila lehota na 14 dní, v rámci ktorej je možno odstúpiť od zmluvy bez uvedenia dôvodu. Táto lehota začína plynúť odo dňa uzavretia zmluvy v prípade zmlúv o službách a v prípade kúpnych zmlúv odo dňa, keď spotrebiteľ alebo ním určená tretia strana nadobudne fyzickú držbu objednaného tovaru. Smernica sa vyrovnala aj so situáciou, keď plnenie pozostáva z viacerých dielov alebo kusov, respektíve pokiaľ bol tovar v rámci jednej objednávky dodaný oddelene, a to tak, že 14dňová lehota začína plynúť až dodaním posledného dielu alebo kusu. Informácia o práve na odstúpenie od zmluvy spadá do predzmluvnej informačnej povinnosti obchodníka. Pre prípad, že obchodník informáciu o práve na odstúpenie od zmluvy neposkytne, predlžuje sa lehota na odstúpenie od zmluvy o 12 mesiacov od skončenia pôvodnej 14dňovej lehoty. V prípade dodatočného poskytnutia tejto informácie uplynie lehota na odstúpenie po 14 dňoch od dodatočného poskytnutia informácie. Je vhodné poznamenať, že obe vyššie uvedené lehoty sú lehotami hmotnoprávnymi.⁵⁶ Podľa doterajšej úpravy to znamená, že v tejto lehote musí byť odstúpenie od zmluvy obchodníkovi doručené. Smernica novo výslovne stanoví, že lehota je zachovaná, pokiaľ spotrebiteľ v tejto lehote obchodníkovi odošle oznámenie o uplatnení tohto práva. Obchodník má následne povinnosť bezodkladne zaslať spotrebiteľovi potvrdenie o prijatí takéhoto odstúpenia.

Viacerí obchodníci nerozlišujú odstúpenie od zmluvy od vrátenia tovaru. Smernica stanoví, že spotrebiteľ je povinný odoslať späť tovar, ktorý je predmetom zmluvy, od ktorej odstúpil bez zbytočného odkladu, najneskôr však do 14 dní. Na druhej strane, obchodník je povinný vrátiť uhradené platby spotrebiteľovi do 14 dní odo dňa, keď bol informovaný o uplatnení práva spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy. Obchodník však má možnosť pozdržať vrátenie platby do času, pokiaľ mu nebude tovar vrátený naspäť, prípadne pokiaľ spotrebiteľ hodnoverne nepreukáže, že tovar bol poslaný späť.

Pre jednoduchšie uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy smernica zavádza formulár, ktorý je prílohou smernice.

V poslednej dobe bolo možné zaregistrovať stúpajúcu tendenciu spotrebiteľov zneužívať svoje právo na odstúpenie od zmluvy. Zakúpili si na internete videokameru

---

⁵⁶ KOČÍ, Petr. *Některé právní aspekty odstoupení od spotřebitelské smlouvy (II.)* [cit. 21.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/obcanske-pravo/nektere-pravni-aspekty-odstoupeni-od-spotrebitelske-smlouvy-ii-.html>.

alebo digitálny fotoaparát s tým, že po absolvovaní dovolenky odstúpili od zmluvy. Z toho dôvodu smernica výslovne stanovuje, že spotrebiteľ zodpovedá za akékoľvek zníženie hodnoty tovaru v dôsledku zaobchádzania s tovarom iným spôsobom, než aký je potrebný na zistenie charakteru, vlastností a funkčnosti tovaru. Tejto zodpovednosti je spotrebiteľ zbavený v prípade, že obchodník nesplní informačnú povinnosť ohľadom práva na odstúpenie od zmluvy. V praxi teda spotrebiteľ bude môcť doma vyskúšať tovar v rozsahu, v akom by bol oprávnený vyskúšať v kamennej predajni.

Smernica stanovuje povinnosť transponovať jej ustanovenia do národných úprav do 13. decembra 2013. Podrobné posúdenie ustanovení novej spotrebiteľskej ochrany bude možné aspoň predbežne vykonať až po vydaní návrhu paragrafovaného znenia zákona, či novely zákona, ale už teraz je možné dôjsť k záveru, že nová smernica veľmi zásadným spôsobom zvyšuje ochranu spotrebiteľa. Stanovením vcelku rozsiahlej informačnej povinnosti obchodníkov a sankcií za porušenie informačnej povinnosti vytvára možno až neprimerane vysoký tlak na obchodníkov, aby zmluvné podmienky ako aj informácie poskytované na internetových stránkach boli v súlade so smernicou. Na každý, čo len menší nedostatok tak môže obchodník doplatiť.

3. Medzinárodné aspekty internetového obchodovania

3.1 Medzinárodný prvok vo vzťahoch z internetového obchodovania

Internet ako celosvetová sieť už sama o sebe implikuje, že nepozná hranice v tradičnom slova zmysle. V rámci internetového obchodovania sa užívateľ veľakrát dostáva do kontaktu s medzinárodným prvkom, niekedy i bez toho, aby si bol toho vedomý. Nie je nezvyčajné, aby sa počítač, z ktorého je internetový obchod prevádzkovaný, nachádzal v zahraničí, pričom užívateľ to nemá ako zistiť. Cieľom tejto kapitoly je analýza medzinárodného prvku a jeho vplyvu na práva a povinnosti subjektov vyplývajúce zo zmlúv uzatváraných na internete. Práve prítomnosť medzinárodného prvku a vysporiadanie sa s ním má veľký vplyv na ďalší rozvoj internetového obchodovania, keďže medzinárodné aspekty akýchkoľvek zmlúv vzbudzujú v ľuďoch vyššiu ostražitosť, prípadne nedôveru. Samotná analýza medzinárodných aspektov internetového obchodovania má veľmi podstatný význam, keďže v takýchto prípadoch často dochádza ku kolízii jednotlivých národných právnych úprav a je preto treba rozhodnúť, právnym poriadkom ktorého štátu sa bude vzťah riadiť. Medzinárodný prvok bude mať tak isto vplyv z hľadiska riešenia sporov zo zmlúv obsahujúce takýto prvok, ako napríklad správne určenie príslušného súdu k riešeniu sporu.

V prvom rade je potrebné definovať, čo sa presne chápe pod pojmom medzinárodný prvok. Podľa prof. Zdeňka Kučery je medzinárodný prvok v súkromnoprávnom vzťahu daný vtedy, pokiaľ je vzťah k zahraničiu pri subjekte právneho vzťahu, skutočnosti právne významnej pre vznik a existenciu právneho vzťahu, predmete právneho vzťahu alebo právneho vzťahu, ktorý právne súvisí alebo je právne závislý na inom vzťahu, ak sa tento vzťah riadi cudzím právom.⁵⁷ Medzinárodný prvok môže byť obsiahnutý tiež v konaniach o súkromnoprávných veciach. Môže spočívať hlavne v tom, že účastník konania je cudzinec alebo cudzia právnická osoba, má bydlisko v cudzine, alebo v konaní je potrebné vykonať určitý procesný úkon v cudzine, alebo je potrebné posúdiť dôkaznú moc cudzokrajnej verejnej listiny, alebo je potrebné urobiť opatrenie za účelom zistenia zahraničného práva alebo sa rozhoduje

---

⁵⁷ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. Brno: Doplněk, 2009, s. 18.

o uznaní alebo výkone cudzieho súdneho rozhodnutia alebo rozhodcovského nálezu vydaného v zahraničí.⁵⁸

Pri skúmaní medzinárodného prvku je potrebné zohľadniť aj jeho intenzitu. Viacerí autori zdôrazňujú, že právny vzťah možno považovať za obsahujúci medzinárodný prvok len v takom prípade, ak je tento medzinárodný prvok dostatočne významný.⁵⁹ Núka sa preto logická otázka, či už samotné použitie internetu, nenapĺňa podmienku medzinárodného prvku. Nakoľko je internet považovaný len za prostriedok komunikácie, medzinárodný aspekt tejto komunikačnej platformy nebude dostatočne intenzívny na to, aby len samotným použitím tohto média bol vytvorený medzinárodný prvok. I prof. Bělohlávek zdôrazňuje nevyhnutnosť posudzovania medzinárodného prvku ako objektívnej skutočnosti, ktorá nie je závislá od vôle zmluvných strán a ktorá musí vykazovať objektívny a kvalifikovaný vzťah k niektorému významnému aspektu daného právneho vzťahu, pričom ale nesmie ísť o prvok, ktorého existenciu je možné vylúčiť na základe vôle zmluvných strán.⁶⁰

3.2 Priame normy

Pri posudzovaní aplikovateľnosti právnych predpisov na zmluvy s medzinárodným prvkom, je najprv potrebné preveriť, či daný právny vzťah medzi zmluvnými stranami nespadá do predmetu úpravy medzinárodne dohodnutého súboru právnych noriem, ktoré nazývame normy priame. Tie majú pôvod najčastejšie v medzinárodných zmluvách a je pre ne typické, že upravujú výlučne súkromnoprávne vzťahy s medzinárodným prvkom a to takým spôsobom, že samy obsahujú hmotnoprávnu úpravu práv a povinností účastníkov a ich použitie dochádza bezprostredne bez predchádzajúcej aplikácie kolíznych noriem. Priama metóda má teda prednosť pred určením rozhodného práva kolíznymi normami. Priame normy majú voči normám kolíznym povahu noriem zvláštnych voči normám všeobecným.⁶¹

---

⁵⁸ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. Brno: Doplněk, 2009, s. 375.

⁵⁹ Ibid, s. 18; BĚLOHLÁVEK, J. Alexander a kol. *Římská úmluva a Nařízení Řím I. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 88.

⁶⁰ BĚLOHLÁVEK, J. Alexander a kol. *Římská úmluva a Nařízení Řím I. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 166.

⁶¹ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. Brno: Doplněk, 2009, s. 200.

3.2.1 Dohovor o uzatváraní medzinárodných zmlúv prostriedkami elektronických komunikácií

Jedným z prameňov priamej úpravy internetových obchodov s medzinárodným prvkom je Dohovor o uzatváraní medzinárodných zmlúv prostriedkami elektronických komunikácií⁶², ktorý bol vypracovaný UNCITRAL-om a prijatý na pôde OSN v roku 2005. Zatiaľ Dohovor ratifikovali 3 krajiny, takže po dlhých rokoch od jeho schválenia nadobudne konečne účinnosť dňa 1. marca 2013. Dohovor je reakciou na dlhodobé právne vákuum v oblasti priamych noriem upravujúcich elektronickú kontraktáciu s medzinárodným prvkom. Inšpiráciou pri tvorbe Dohovoru boli nepochybne Viedenský dohovor a Vzorový zákon UNCITRAL o elektronickom obchode. Ako už bolo spomenuté v kapitole o právnych prameňoch internetového obchodovania, najzákladnejším cieľom Dohovoru je uľahčiť použitie prostriedkov elektronických komunikácií v medzinárodnom obchode tým, že zaisťujú, aby uzavreté zmluvy či iná komunikácia uskutočňovaná elektronicky, boli rovnako platné a vynútiteľné ako tradičné listinné náprotivky. Dohovor nemá za cieľ vytvoriť jednotné pravidlá pre hmotnoprávne problémy kontraktácie, ktoré sa netýkajú použitia elektronických komunikácií. Avšak na druhej strane prísne oddelenie hmotnoprávnych problémov od technologických problémov v kontexte elektronického obchodu nie je vždy možné, či žiaduce. Preto Dohovor obsahuje i niekoľko hmotnoprávnych pravidiel presahujúcich rámec zásady funkčnej rovnocennosti, práve za účelom zabezpečenia efektivity použitia elektronických komunikácií.⁶³ Práve spomenutá funkčná rovnocennosť a technologická neutralita sú, ako je uvedené v 5. odseku preambuly, vedúce zásady Dohovoru. Zásada funkčnej rovnocennosti spočíva v skúmaní účelu a funkcií jednotlivých požiadaviek, ktoré sú kladené na tradičné listinné formy dokumentov a následne hľadanie východísk, ako by tieto požiadavky mohli byť naplnené elektronickou formou. Výsledkom teda nie je definícia elektronického náprotivku listinného dokumentu, ale stanovenie kritérií, ktorých naplnenie má za následok zrovnoprávnenie takéhoto elektronického dokumentu s príslušným listinným dokumentom majúceho rovnakú funkciu. Vzhľadom na rýchly vývoj technológií a ich inovácie je potrebné zabezpečiť, aby Dohovor zahrnul i možné

---

⁶² United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts.

⁶³ UNCITRAL. *United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts – Explanatory Note* [cit. 11.11.2012]. s.13. Dostupné na adrese http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/06-57452_Ebook.pdf.

budúce spôsoby elektronickej kontraktácie, ktoré v súčasnosti neexistujú. Preto dohovor nevyjedzuje konkrétnu technológiu, ako napríklad internet, ale naplňa zásadu technologickej neutrality tým, že sa obmedzuje len na pojem elektronickej komunikácie.

Dohovor sa aplikuje v prípade použitia elektronickej komunikácie v súvislosti so vznikom alebo plnením zo zmluvy medzi stranami, ktorých miesto podnikania je v rozdielnych štátoch.⁶⁴ Na rozdiel od Viedenského dohovoru je pre použitie Dohovoru postačujúce, keď len jedna zmluvná strana má miesto podnikania v štáte, kde je Dohovor účinný. Ale i v takom prípade sa Dohovor použije len vtedy, ak rozhodným právom je právo signatárskeho štátu. Signatársky štát tak isto môže urobiť vyhlásenie, ktorým vylúči použitie Dohovoru v takýchto prípadoch. Základným znakom použitia je teda rozdielnosť miesta podnikania. Štátna príslušnosť alebo štát, podľa ktorého je prípadný subjekt založený sú irelevantné.

Z pôsobnosti Dohovoru sú vylúčené všetky zmluvy uzavreté prostriedkami elektronickej komunikácie za účelom osobným, rodinným alebo domácnosti. Zvolená formulácia má širší význam, než len spotrebiteľské zmluvy, pretože zahŕňa i zmluvy týkajúce sa rodinného a dedičského práva.⁶⁵ Ďalej sú z pôsobnosti vylúčené zmluvy týkajúce sa rôznych finančných transakcií, zmeniek a ďalších cenných papierov. Tak isto jednotlivé zmluvné strany môžu v súlade s článkom 3 vylúčiť použitie celého ako i časti Dohovoru, prípadne odchyliť sa v obchodných podmienkach od jednotlivých ustanovení Dohovoru.

V článku 4 sú definované používané pojmy. Napríklad pod dátovou správou (data message) sa chápe akákoľvek informácia vytvorená, odoslaná, prijatá alebo uložená elektronickej, magnetickej, optickej alebo obdobným spôsobom, pričom uvádza demonštratívny výpočet jednotlivých dátových správ. Zásada technologickej neutrality je tu vyjadrená použitím pojmu „obdobným spôsobom“, takže akýkoľvek vývoj v oblasti technológie by nemal spôsobiť problém. Z pojmu odosielateľ a príjemca dátovej správy Dohovor výslovne vylučuje prostredníkom elektronickej komunikácie, ako napríklad prevádzkovateľ emailového serveru, ale označuje tak skutočných odosielateľov/príjemcov.

---

⁶⁴ Čl. 1 odsek 1.

⁶⁵ UNCITRAL. *United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts – Explanatory Note* [cit. 12.11.2012]. s.33. Dostupné na adrese http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/06-57452_Ebook.pdf.

Veľkú váhu prikladá Dohovor riešeniu otázky lokácie strany. Zmyslom riešenia tejto otázky je uľahčiť príslušným zmluvným stranám určenie, či ide o medzinárodnú alebo domácu transakciu, prípadne následne podľa národných predpisov určiť miesto vzniku zmluvy. Riešenie otázky umiestnenia strany je úzko späté s miestom podnikania. Všeobecne je miesto podnikania v Dohovore definované v článku 4 ako miesto, kde zmluvná strana udržiava stále zariadenie na výkon inej hospodárskej činnosti, než len dočasné poskytovanie tovarov a služieb z daného miesta. Základné pravidlo potom stanovuje v článku 6, že miesto podnikania strany je umiestnené tam, kde to táto strana označí, pokiaľ druhá strana nepreukáže opak. V pôvodnom návrhu Dohovoru sa ešte uvažovalo o stanovení povinnosti zmluvným stranám výslovne uviesť miesto podnikania. Nakoniec od tohto návrhu bolo upustené z dôvodu ťažkosti určenia následkov v prípade nesplnenia tejto povinnosti. V prípade, že zmluvná strana má viac miest podnikania (v zmysle definície miesta podnikania podľa Dohovoru môže ísť o prípady, kedy zmluvná strana vlastní viaceré sklady v rozdielnych krajinách), miesto podnikania je to, ktoré má najužší vzťah k príslušnej zmluve. Na rozdiel od Viedenského dohovoru sa už viac neberie do úvahy vzťah k plneniu zo zmluvy z dôvodu posilnenia právnej istoty a jednoznačnosti určenia miesta podnikania, nakoľko vzťah miesta podnikania ku zmluve a k plneniu zo zmluvy môžu byť rozdielne. Dohovor výslovne vylučuje, aby sa miesto podnikania určilo len na základe umiestnenia zariadení, na ktorých je prevádzkovaný informačný systém, prípadne na základe miesta, z ktorého je možné pristupovať do takéhoto informačného systému. Tak isto použitie národnej internetovej domény alebo emailovej adresy, ktorá sa viaže ku konkrétnej krajine nevytvára domnienku miesta podnikania v danej krajine.

Zásady rovnoprávnosti elektronickej a listinnej zmluvy sú upravené v článkoch 8 a 9. Na jednej strane sa vyžaduje, aby platnosť respektíve vynútiteľnosť zmluvy, prípadne vzájomnej obchodnej komunikácie nebola odoprená len na základe použitia prostriedkov elektronickej komunikácie. Na druhej strane nie každú elektronickej komunikáciu je možné považovať za právne relevantnú, keďže zmluvná strana nemusí akceptovať použitie elektronickej komunikácie. Dohovor sa vyrovnáva i s požiadavkami naplnenia formy elektronickej zmlúv. Na naplnenie kritéria písomnosti formy úkonu postačuje, aby požadovaná informácia obsiahnutá v elektronickej komunikácii bola prístupná spôsobom využiteľným pre opätovné

použitie. V prípade požiadavky podpisu zmluvy, Dohovor v duchu zásady technologickej neutrality nevyveduje presné náprotivky, ako napríklad elektronický podpis, ale stanovuje základné kritéria požadované po takomto náprotivku. Predovšetkým musí byť zvolená metóda, ktorá umožňuje identifikáciu zmluvnej strany ako i zámeru obsiahnutého v elektronickej komunikácii a zároveň táto metóda musí byť spoľahlivá ako i vhodná pre účely elektronickej komunikácie, prípadne sama o sebe alebo s ďalšími dôkazmi preukázateľne napĺňa zhora uvedené funkcie spoľahlivosti a vhodnosti. Veľkým problémom v súčasnosti je i vymedzenie elektronickeho náprotivku originálu. V elektronickej prostredí je totiž omnoho jednoduchšie pozmeniť dokumenty a môže byť predmetom sporu, ktorá verzia je originálom. V Dohovore sa opäť stanovujú len minimálne kritéria na naplnenie požiadavky funkčného elektronickeho ekvivalentu listinného originálu, a to najmä v zabezpečení integrity elektronickej informácie, teda úplnosti a nezmeniteľnosti a možnosti zobrazenia takejto informácie. Napĺňaním zásady technologickej neutrality Dohovor síce ponecháva priestor pre technologický vývoj, no na druhej strane zameraním sa len na funkčnú rovnoprávnosť nedáva jednoznačnú odpoveď, čo môžeme považovať za elektronickej ekvivalent listinného originálu.

Dohovor ďalej upravuje čas a miesto odoslania a prijatia elektronickej komunikácie. Tá sa považuje za odoslanú v momente, kedy dátová spáva opustí informačný systém mimo kontrolou odosielateľa alebo osoby, ktorá ju odoslala v mene odosielateľa. Určenie momentu, kedy sa elektronickej komunikácia považuje za prijatú, je stanovený na čas, kedy je komunikácia vyzdvihnutelná na elektronickej adrese určenej príjemcom. V prípade, že príjemca elektronickej adresy neurčil, pripája sa ešte požiadavka získania vedomosti príjemcu o tom, že elektronickej komunikácia bola odoslaná na tú ktorú konkrétnu adresu. Dohovor stanovuje domnienku, že elektronickej komunikácia je vyzdvihnutelná príjemcom v momente, kedy došla na elektronickej adresu príjemcu. Miesto odoslania a prijatia dátovej správy sa určuje podľa miesta podnikania daného subjektu a nie podľa umiestnenia informačného systému prípadne osoby, ktorá správu odosiela/prijíma, a to práve z dôvodu, aby miesto odoslania/prijatia nebolo možné ľubovoľne určovať podľa výhodnosti tej ktorej jurisdikcie.

Ustanovenia Dohovoru konečne objasňujú i problém, ktorý bol načrtnutý v predchádzajúcich kapitolách, a to do akej miery sú subjekty ponúkajúce tovar alebo

služby prostredníctvom otvorených a všeobecne prístupných komunikačných systémov viazané vystavením takéhoto tovaru, teda či samotné vystavenie tovaru prípadne iné obchodné oznámenie sa považuje za návrh na uzavretie zmluvy alebo len výzvu na podávanie návrhov. UNCITRAL v záujme odvrátenia nebezpečenstva spočívajúceho v možnosti uzavretia neobmedzeného počtu zmlúv a tak isto i v súlade s praxou, keď viacerí obchodníci výslovne uvádzajú, že tovar alebo služby reklamované na webovej alebo nej interaktívnej stránke nie sú záväznými návrhmi na uzavretie zmluvy, necítil potrebu odchýliť sa od tejto praxe, a preto takéto vystavenie tovaru/služieb považuje len za výzvu na podávanie návrhov. Na druhej strane, pokiaľ zo všetkých okolností jednoznačne vyplýva, že strana má úmysel byť takýmto vystavením tovaru/služieb viazaná v prípade akceptácie z druhej strany, takéto vystavenie sa považuje za záväzný návrh.

Dohovor sa takisto vyrovnal s problematikou automatizovaných informačných systémov, ktoré nahrádzajú činnosť človeka pri kontraktácii. Článok 12 Dohovoru vyjadruje antidiskriminačné pravidlo, ktorého účelom je ozrejmiť, že absencia ľudského zásahu v transakciách sama o sebe nebráni vzniku zmluvy. Preto, i keď z viacerých iných dôvodov môže byť podľa národných predpisov takýto kontrakt neplatný, samotná skutočnosť, že bol použitý automatický informačný systém pre vznik zmluvy, nezbavuje zmluvu právnej účinnosti, platnosti či vynútiteľnosti.⁶⁶ To však neznamená, že by Dohovor priznával takémuto informačnému systému, alebo počítaču právnu subjektivitu. Preto akákoľvek elektronická komunikácia tvorená automatizovaným informačným systémom sa považuje za odoslanú subjektom, v mene ktorého je systém prevádzkovaný. K automatizovaným informačným systémom je naviazaná i problematika vzniku omylu. Tá je bohužiaľ limitovaná len na prípady vzniku omylu na strane jednotlivca, či už je to fyzická osoba alebo osoba konajúca v mene iného subjektu, pri elektronickej komunikácii s takýmto systémom, pričom Dohovor ponecháva otázky súvisiace s omylom na strane automatizovaného systému na ďalší rozvoj v rámci právnej teórie. Článok 14 oprávňuje stranu, ktorá urobila chybu, pri splnení stanovených kritérií odstúpiť od tej časti elektronickej komunikácie, kde bola urobená chyba v prípade, že automatizovaný informačný systém neposkytuje prostriedky nápravy takéhoto omylu. Kritéria sú naplnené, ak strana, ktorá spôsobilá

---

⁶⁶ Ibid, s. 69.

chybu, oznámi druhej strane, že nastala chyba v elektronickej komunikácii ihneď, ako sa o nej dozvie a kumulatívne strana, ktorá spôsobila chybu nezískala žiaden podstatný prospech z plnenia druhej strany. V prípade nenaplnenia týchto kritérií sa dôsledky takéhoto omylu riadia národnou právnou úpravou alebo dohodou zmluvných strán. Základným cieľom je teda poskytnúť konkrétny korekčný prostriedok vo vzťahu k chybám vstupných údajov, ktoré sa vyskytujú za istých okolností, ale zároveň nezasahovať do všeobecnej doktríny o chybe podľa vnútroštátneho práva.⁶⁷ Dá sa teda uzavrieť, že Dohovor zaväzuje stranu, v ktorej mene je automatizovaný systém prevádzkovaný zaistiť postupy pre zistenie a opravu chýb v procese vyjednávania elektronickej zmluvy.

Zásada jednotného výkladu a ochranu dobrej viery v medzinárodnom obchode, stanovené v článku 5, majú byť interpretačnými vodítkami Dohovoru. Otázky neupravené Dohovorom sa majú riešiť v súlade so zásadami, na ktorých je Dohovor založený a v prípade absencie takýchto zásad v súlade rozhodným právom určeným podľa príslušných kolíznych noriem.

Dohovor výslovne vylučuje možnosť urobiť výhradu, avšak formou vyhlásenia umožňuje vylúčiť akúkoľvek záležitosť z pôsobnosti Dohovoru.

Celkovo sa dá zhodnotiť prínos Dohovoru veľmi pozitívne, nakoľko posilňuje právnu istotu pri elektronickej kontraktácii stanovením jednotných pravidiel, ktoré sú v súčasnosti upravené (ak vôbec) len vo vnútroštátnych normách jednotlivých krajín. Na jednej strane je treba oceniť, že pri tvorbe Dohovoru sa brala do úvahy rýchla inovácia v oblasti technológií a neobmedzuje sa len na tie súčasné, na druhej strane to má za následok istú mieru abstrakcie pojmov, ktoré môžu v budúcnosti spôsobovať interpretačné problémy. Ďalšou otázkou do budúcnosti je, akej miery akceptovateľnosti a rozšírenia sa Dohovoru dostane, nakoľko od roku 2005 ho ratifikovali len 3 krajiny, medzi ktorými Česká republika nie je.

3.2.2 Viedenský dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru

Keďže v rámci internetového obchodovania budú najčastejšie uzatvárané kúpne zmluvy, zaujímať sa budeme i o priamu normu, ktorá upravuje medzinárodnú kúpu tovaru. Tou je Viedenský dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru zo

---

⁶⁷ Ibid.

dňa 11.4.1980, uverejnený v ČR oznámením č.160/1991 Sb.⁶⁸ Vzhľadom na dátum prijatia Dohovoru je legitímna otázka, či je táto norma vôbec v internetovej dobe použiteľná, nakoľko v čase prijímania nemohla brať do úvahy špecifiká internetovej kontraktácie a komunikácie. I keď Dohovor priamo internetové obchodovanie ani na ne nadväzujúce inštitúty nespomína, odpoveď možno nájsť v čl. 7 odseku 2, podľa ktorého otázky spadajúce do predmetu úpravy Dohovoru, ktoré v nej ňom nie sú riešené, sa riešia podľa všeobecných zásad, na ktorých Dohovor spočíva, alebo pokiaľ také zásady chýbajú, podľa ustanovení právneho poriadku rozhodného podľa ustanovení medzinárodného práva súkromného. Aplikovateľnosť Viedenského dohovoru nazmluvy vznikajúce prostredníctvom internetu sa dá dovodiť i z článku 11, nakoľko zmluva o kúpe sa nemusí uzavrieť písomne a ani sa pri nej nevyžadujú žiadne iné formálne náležitosti.

Viedenský dohovor sa podľa článku 1 odsek 1 použije na kúpne zmluvy uzatvorené medzi subjektami s miestom podnikania v rôznych štátoch v prípade, že a) tieto štáty sú zmluvnými štátmi Dohovoru alebo b) ak podľa ustanovení medzinárodného práva súkromného sa má použiť právny poriadok niektorého zmluvného štátu. Československo v dobe ratifikácie Dohovoru uplatnilo výnimku podľa článku 95 Dohovoru vylučujúcu aplikáciu Dohovoru pre prípad b). Táto výhrada bola urobená najmä z dôvodu, aby sudca neaplikoval Dohovor, ktorý je pre neho neznámy alebo prinajmenej nie je záväznou normou práva fora.⁶⁹

Použitie Viedenského Dohovoru je pre prípad spotrebiteľských zmlúv vylúčené. Výnimku z tohto pravidla predstavuje prípad, ak predávajúci pri uzatváraní zmluvy nevedel ani nemohol vedieť, že ide o spotrebiteľskú zmluvu.

Z obsahového hľadiska je Viedenský dohovor mixom princípov angloamerického a kontinentálneho práva. Nakoľko v otázkach ním upravených nie je až tak určitý, ako vyžaduje napríklad anglické právo, v štandardných formulároch

---

⁶⁸ KUČERA, Zdeněk a kol. *Úvod do studia českého práva mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1997, s. 155 an.

⁶⁹ RADOŠOVSKÝ, Petr. *ROZHODNÉ PRÁVO V ZÁVAZKOVÝCH VZTAŽÍCH Z MEZINÁRODNÍHO OBCHODU - PRAVIDLA URČENÍ ROZHODNÉHO PRÁVA – ČÁST. I (HMOTNÉ NORMY V OBLASTI ZÁVAZKOVÝCH VZTAHŮ)* [cit. 20.3.2012]. Dostupné na adrese <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-pravo/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-pravidla-urceni-rozhodneho-prava-cast-i-hmotne-normy-v-oblasti-zavazkovych-vztahu-22337.html>.

vytvorených obchodnými asociáciami je jeho použitie často vylučované.⁷⁰ Úprava dohovoru pokrýva jednotlivé fázy uzatvárania kúpnych zmlúv. Za pozornosť stojí článok 10, ktorý rieši spôsob určenia miesta podnikania v prípade, že strana má viac miest podnikania, k čomu môže dôjsť v prípade globálnych B2B internetových predajcov, ktorí môžu obchodovať po celom svete. Viedenský dohovor tu používa princíp najužšieho spojenia k zmluve a jej plneniu, ktorý je v súčasnosti subsidiárne obsiahnutý i v príslušných kolíznych normách účinných na území Českej republiky. Iná priama norma, ktorá by bola aplikovateľná v Českej republike na internetové obchodovanie s medzinárodným prvkom, zatiaľ nie je. Preto v prípadoch, že je použitie Viedenského dohovoru vylúčené, prípadne ide o spotrebiteľské zmluvy, prípadne iné ako kúpne zmluvy, konflikt rôznych právnych úprav bude riešený na základe kolíznych noriem.

3.3 Určenie rozhodného práva na základe nariadenia Rím I

Kolízna metóda je popri aplikácii priamych noriem druhou možnosťou na právnu úpravu súkromnoprávnych vzťahov s medzinárodným prvkom. Kolízna norma chápe s výnimkou výhrady verejného poriadku vlastný i cudzí právny poriadok ako rovnocenný a rieši strety (kolízie) právnych poriadkov dotknutých štátov tým, že umožňuje určiť, ktorým právnym poriadkom sa konkrétny právny vzťah s medzinárodným prvkom riadi, teda rozhodný právny poriadok (*lex causae*).⁷¹

Vzhľadom na potrebu zjednotiť a zlepšiť predvídateľnosť určenia rozhodného práva v členských krajinách EU, bola v roku 2008 prijatá kolízna norma vo forme nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 593/2008 o práve rozhodnom pre zmluvné záväzkové vzťahy (Rím I), ako nasledovník Rímskeho dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky. Nariadenie sa použije na zmluvy uzavreté po 17.12.2009. Nariadenie sa nepoužije v Dánsku, ktoré sa i naďalej riadi Rímskym dohovorom. V článku 45 preambuly nariadenia je stanovené, že v súlade s Protokolom o postavení Spojeného kráľovstva a Írska sa Spojené kráľovstvo nezúčastňuje prijímania nariadenia a nie je ani pre neho záväzná. Po prijatí nariadenia ale zmenilo svoj postoj, ale v texte nariadenia už toto mätúce ustanovenie zostalo. Na zmluvy uzavreté v období medzi 1.

---

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ *Wikipedia*. Kolizní norma [cit. 18.10.2012]. Dostupné na adrese http://cs.wikipedia.org/wiki/Kolizn%C3%AD_norma.

júloom 2006 a 16. decembrom sa aplikuje Rímsky dohovor a na zmluvy pred 1. júloom 2006 základná kolízna norma ČR, zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.

3.3.1 Explicitná a implicitná voľba rozhodného práva podľa nariadenia Rím I

Prejavom hlavnej zásady, uvedenej aj v článku 11 preambuly nariadenia, teda autonómie vôle strán, je možnosť slobodnej voľby rozhodného práva. V prípade internetového obchodovania s medzinárodným prvkom je výslovné určenie rozhodného práva jednoznačne najkomfortnejším riešením. V porovnaní s Rímskym dohovorom, došlo však k upresneniu jednoznačnosti voľby, nakoľko článok 3 odsek 1 požaduje, aby voľba bola vyjadrená výslovne alebo aby jasne vyplývala z ustanovení zmluvy prípadne okolností prípadu. Vo väčšine prípadov je možné očakávať, že voľba rozhodného práva je explicitná. V prípade implicitnej voľby nariadenie posilňuje požiadavku, aby táto voľba jasne vyplývala z ustanovení zmluvy respektíve okolností prípadu. Dohoda strán o voľbe jedného či viacerých súdov členského štátu za účelom rozhodovania o sporoch vzniknutých zo zmluvy by mali byť jedným z hľadísk, ktoré by mali byť zohľadnené pri rozhodovaní, či voľba práva s dostatočnou určitosťou vyplýva z ustanovení zmluvy.⁷² Toto hľadisko ale nesmie byť jediné, ku ktorému sa prihliada. Jednou z okolností, ktorá by mohla viesť k úvahe ohľadom konkludentnej voľby práva je použitie určitého jazyka. Avšak používaním angličtiny ako univerzálneho internetového jazyka táto úvaha smeruje k zamietnutiu. Ďalšou možnosťou by mohla byť voľba meny, avšak pri používaní online transakcií, teda bezhotovostných prevodov, sa tento hraničný určovateľ vytráca. To je nakoniec potvrdené i v článku 24 preambuly. Ďalšou možnosťou v prospech konkludentnej voľby práva je citovanie ustanovení právneho predpisu toho ktorého štátu. I tu je možné ale oponovať, nakoľko si strany môžu zvoliť rozhodné právo pre celú zmluvu ako i len pre jej časť. Bude teda vždy na súde, aby posúdil skutočnú vôľu strán mlčky zvoliť rozhodné právo, prípadne či si strany rozhodné právo nezvolili. Ďalším rozporuplným aspektom voľby rozhodného práva je otázka možnosti zvoliť neštátne normy. V pôvodnom návrhu nariadenia sa v článku 3 odsek 2 počítalo s možnosťou zvoliť si za rozhodné právo zásady a normy hmotného

---

⁷² Článok 12 preambuly k nariadeniu Rím I

záväzkového práva uznávané na medzinárodnej úrovni. Cieľom zvolenej formulácie bolo umožniť najmä výber zásad UNIDROIT, Principles of European Contract Law, alebo prípadného budúceho opčného právneho nástroja Spoločenstva, pričom sa zakazoval výber lex mercatoria, pre jeho nedostatočnú presnosť, alebo výber súkromnej kodifikácie, ktoré nie je dostatočne uznaná na medzinárodnej úrovni i na úrovni Spoločenstva.⁷³ V konečnom schálenom návrhu nariadenia však bol prijatý kompromis nezahrnúť túto možnosť voľby pre vágnosť formulácie, nakoľko nie je možné konkrétne určiť, ktoré normy sú dostatočne uznávané a ktoré už nie. Preambula síce v článku 13 uvádza, že nariadenie nebráni zmluvným stranám začleniť do zmlúv formou odkazu neštátne normy, ale takéto ustanovenie má len deklaratórnu povahu, nakoľko strany v rámci svojej zmluvnej autonómie mohli tieto odkazy začleniť aj doteraz. Rozhodným právom teda vždy musí byť rozhodné právo určitého štátu, v rámci ktorého je potom možno odkazovať i na jednotlivé neštátne normy. Samotné neštátne normy ale nemôžu byť rozhodným právom.

3.3.2 Obmedzenia pri voľbe rozhodného práva podľa nariadenia Rím I

I keď nariadenie Rím I umožňuje zmluvným stranám určiť rozhodné právo, táto voľba ma isté obmedzenia. Na jednej strane sú to obmedzenia v prípade spotrebiteľských zmlúv, kde je potrebné chrániť slabšiu stranu.⁷⁴ Ďalšie obmedzenie, stanovené v článku 3 odsek 3, spočíva tom, že ak sa všetky prvky súvisiace so zmluvou týkajú iného štátu, než štátu, ktorého právo bolo zvolené za rozhodné, kogentné ustanovenia toho iného štátu nie su voľbou rozhodného práva dotknuté. Toto ustanovenie slúži k tomu, aby nebolo možné obchádzať kogentné ustanovenia vnútroštátnych transakcií voľbou iného rozhodného práva. Imperatívne ustanovenia štátu je podľa čl. 9 odsek 3 nariadenia možné použiť i v prípade, že za rozhodné právo bolo zvolené právo inej krajiny, ak by plnenie bolo protiprávne v krajine plnenia povinností zo zmluvy. Ďalším obmedzením v rámci voľby práva je tzv. výhrada

---

⁷³ Komisia Európskych spoločenstiev. *Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) KOM(2005) 650 v konečnom znení 2005/0261 (COD). Komentár k návrhu nariadenia. Článok 3 komentáru k nariadeniu Rím I* [cit. 20.3.2012]. Dostupné na adrese <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005PC0650:SK:NOT>.

⁷⁴ O určení rozhodného práva v spotrebiteľských zmluvách s medzinárodným prvkom pojednáva ďalšia podkapitola.

verejného poriadku miesta súdu stanoveného v čl. 21 nariadenia. Verejný poriadok vyjadruje také hodnoty spoločenského a štátneho zriadenia, na ktorých je potrebné trvať.⁷⁵

3.3.3 Rozhodné právo pri neurčení rozhodného práva

V prípade, že si zmluvné strany nezvolili právo, ktorým sa bude riadiť príslušný zmluvný vzťah, aplikujú sa ustanovenia článku 4 nariadenia Rím I. Pôvodné základné pravidlo, na ktorom bola postavená konštrukcia čl. 4 Rímskeho dohovoru, ktoré stanovilo, že rozhodným právom je právo krajiny, s ktorou má zmluva najužšiu väzbu, ustupuje v nariadení Rím I do subsidiárnej role.⁷⁶ Toto pravidlo je v nariadení Rím I nahradené priamo určením rozhodného práva pre jednotlivé zmluvné typy, ktoré sú uvedené v odseku 1 článku 4. Keďže terminológia zmluvných typov krajín EÚ nie je jednotná, označenie zmluvných typov v nariadení sa nezhodujú s terminológiou použitou v českých právnych predpisoch. Je preto potrebné interpretovať tieto termíny s ohľadom na zmluvné typy existujúce v českých právnych predpisoch. V rámci internetového obchodovania sa uzatvárajú najčastejšie kúpne zmluvy alebo zmluvy o poskytnutí služieb. V prípade kúpnej zmluvy (zmluvy o predaji tovaru podľa terminológie nariadenia) sa táto bude spravovať právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu predajcu; pri zmluvách o poskytovaní služieb sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poskytovateľa služieb. Pre prípad, že by sme nevedeli zmluvu podradiť pod žiaden z prípadov uvedených v odseku 1, prípadne by išlo o kombinovanú zmluvu, ktorá by obsahovala prvky viacerých zmlúv, potom podľa odseku 1 sa zmluva bude spravovať právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu zmluvnej strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu. Pod obvyklým pobytom nariadenie Rím I podľa článku 19 chápe miesto ústredia riadenia. Ak je zmluva uzavretá v rámci činností pobočky, zastúpenia alebo inej organizačnej zložky, alebo ak podľa zmluvy je plnenie zodpovednosťou takejto organizačnej zložky, za miesto obvyklého pobytu sa považuje miesto, kde sa nachádza táto pobočka, zastúpenie alebo iná organizačná zložka. Tu je potrebné uviesť, že smernica o elektronickom obchode, v článku 19

---

⁷⁵ HRADILOVÁ, Veronika; CRHA, Martin. *Římská úmluva a nařízení Řím I* [cit. 21.10.2012]. Dostupné na adrese <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/mps/web/pages/08.html>.

⁷⁶ BŘÍZA, Petr. Řím I. Nový předpis EU upravující smluvní závazky. *Bulletin advokacie*. 2008, č. 11, s. 66.

preambuly stanovuje, že miesto, kde má poskytovateľ služby informačnej spoločnosti (teda internetový obchodník) sídlo, by malo byť určené v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej pojem sídlo zahŕňa skutočné sústavne vykonávanie ekonomickej činnosti prostredníctvom stálej prevádzky na neurčitú dobu. Miestom prevádzky spoločnosti poskytujúcej služby prostredníctvom webstránky na internete nie je miesto, kde sa nachádza technológia podporujúca webstránku alebo miesto, na ktorom je webstránka prístupná, ale miesto, kde spoločnosť vykonáva svoju obchodnú činnosť. Ak poskytovateľ prevádzkuje činnosť z viacerých prevádzok, je nutné určiť jednu konkrétnu, z ktorej sa daná služba informačnej spoločnosti poskytuje; v prípade, keď je ťažké určiť, z ktorého z niekoľkých miest prevádzok sa daná služba poskytuje, je to miesto, kde má poskytovateľ centrum činností súvisiacich s touto konkrétnou službou.⁷⁷ Nariadenie Rím I ďalej upravuje pravidlo užšej väzby. Jedná sa o únikovú doložku pre prípady, že vzťah vyplývajúci zo zmluvy má zjavne užšiu väzbu s inou krajinou. V takom prípade sa uplatní právny poriadok tejto inej krajiny. Využitie tohoto pravidla, ako i ďalšieho, stanoveného v odseku 4, ohľadne najužšej väzby pre prípad, že by nebolo možné určiť rozhodné právo podľa predchádzajúcich pravidiel, sa využije vo výnimočných prípadoch.

3.3.4 Úprava rozhodného práva v spotrebiteľských zmluvách podľa nariadenia Rím I

Ako už bolo v predchádzajúcej kapitole naznačené, spotrebiteľské zmluvy majú špecifické postavenie pri voľbe rozhodného práva. Nariadenie vo svojom článku 6 odsek 1 stanovuje znaky spotrebiteľských zmlúv, ktoré spadajú do jeho rozsahu a tiež ich teritoriálnu pôsobnosť.⁷⁸ Nariadenie nevypočítava jednotlivé typy spotrebiteľských zmlúv, ktorým je priznaná ochrana, ale naopak v článku 6 odsek 4 uvádza zoznam zmlúv, ktoré sú spod spotrebiteľskej ochrany vyňaté. Základné kolízne pravidlo obsiahnuté v odseku 1 stanovuje, že spotrebiteľské zmluvy sa spravujú právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa za predpokladu, že podnikateľ

a) vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa, alebo

⁷⁷ Článok 19 preambuly smernice o elektronickom obchode.

⁷⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Závazky ze smluv a jejich právní režim*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. s. 149-150.

b) akýmkoľvek spôsobom smeruje takú činnosť na túto krajinu alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny;

a zmluva spadala do rozsahu týchto činností.

Práve otázka smerovania činnosti je veľmi nejednoznačná. Keďže prístup na webové stránky je zväčša umožnený z ktorejkoľvek krajiny, vzniká otázka, či už samotná dostupnosť webovej stránky v inej krajine ako tej, z ktorej podnikateľ vykonáva činnosť napĺňa kritérium smerovania činnosti na túto krajinu. Odpoveď môžeme nájsť v interpretácii ustanovenia článku 15 odsek 1 písm. c) nariadenia Rady č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I), ktoré je, čo sa týka pravidla určovania príslušnosti súdu pre spotrebiteľské spory, s ustanovením článku 6 odsek 1 nariadenia Rím I v zásade totožné. Súdny dvor EU sa otázkou smerovania obchodnej aktivity do inej krajiny zaoberal v konaní o predbežnej otázke vo veci Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliverovi Hellerovi. Z hľadiska systematiky práce ale odkazujem na kapitolu o súdnej príslušnosti, kde bude spomínané rozhodnutie podrobené analýze. Potrebne je rovnako spomenúť, že už samotná preambula v článku 24 nariadenia Rím I odkazuje na spoločné vyhlásenie Rady a Komisie ohľadne výkladu k článku 15 nariadenia Brusel I, kde sa uvádza, že „len skutočnosť, že internetová stránka je dostupná, nie je dostatočná na uplatnenie článku 15. Na jeho uplatnenie sa vyžaduje, aby stránka navyše podnecovala na uzatváranie zmlúv na diaľku a aby k uzatvoreniu takejto zmluvy na diaľku skutočne aj došlo. V tomto smere skutočnosť, v akom jazyku je táto stránka, alebo v akej peňažnej mene uvádza údaje, nie je relevantná.“⁷⁹ Ako bude ďalej objasnené, jazyk stránky prípadne peňažná mena však v istých prípadoch relevanciu má.

Článok 6 odsek 2 ďalej stanovuje možnosť voľby iného práva ako určeného podľa odseku 1 s tým, že takáto voľba iného práva ale nemôže byť na újmu práv spotrebiteľskej ochrany, ktoré by spotrebiteľovi prináležali podľa práva určeného odsekom 1. Ak nie je splnená ani jedna z predchádzajúcich podmienok pre použitie

---

⁷⁹ Článok 24 preambuly nariadenia Rím I.

práva štátu obvyklého pobytu spotrebiteľa, určí sa rozhodné právo pre zmluvy medzi spotrebiteľom a obchodníkom podľa článku 3 a 4, tzn. ako pre zmluvy všeobecné.⁸⁰

3.3.5 Určenie rozhodného práva pri internetových aukciách podľa nariadenia Rím I

Nariadenie Rím I stanovuje v článku 4 odseku 1 písm. g) špeciálny hraničný určovateľ, podľa ktorého sa v prípade absencie voľby rozhodného práva zmluva o predaji tovaru „dražbou“ spravuje právnym poriadkom krajiny, v ktorej sa koná „dražba“, pokiaľ také miesto je možné určiť. Opäť tu narážame na problém rozlišovania dražieb a internetových aukcií. Vzhľadom na to, že ustanovenie hovorí o zmluvách o predaji, môžeme mať za to, že tento hraničný určovateľ zahŕňa i aukcie internetového typu. Na druhej strane, tým, že toto pravidlo obsahuje podmienku možnosti určenia miesta konania dražby, je potrebné zodpovedať otázku, či je vôbec možné v prostredí internetu toto miesto určiť. Franco Ferrari zastáva teóriu, že miesto konania internetovej dražby nie je možné určiť a konštatuje, že práve z dôvodu sú internetovej aukcie z pôsobnosti tohto hraničného určovateľa vynechané.⁸¹ Z toho dôvodu sa na internetové aukcie uplatní všeobecné pravidlo, teda rozhodným právom bude právo predávajúceho v prípade B2B a C2C aukcie a právo kupujúceho v prípade B2C aukcie, pokiaľ nevyplýva z okolností prípadu, že zmluva je užšie spojená s inou krajinou než krajinou predávajúceho/kupujúceho.

3.4 Medzinárodná právomoc súdov

3.4.1 Základná právomoc súdov podľa nariadenia Brusel I

Okrem stanovenia rozhodného práva je ďalšou zásadnou otázkou stanovenie príslušného súdu. V rámci sporov s medzinárodným prvkom treba odlišovať medzinárodnú právomoc súdov a príslušnosť súdov. Na nerozlišovanie týchto dvoch pojmov naráža i český preklad nariadenia Brusel I, ktorý hovorí o príslušnosti a nie medzinárodnej právomoci súdov. Niektorí autori ale zastávajú názor, že pod pojmom

---

⁸⁰ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. Brno: Doplněk, 2009. s. 320.

⁸¹ FERRARI, Franco. *Rome I Regulation: The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe*. Mnichov: Sellier - European Law Publishers GmbH, 2009, s. 43.

medzinárodná právomoc je treba rozumieť medzinárodnú príslušnosť.⁸² Práve nariadenie Brusel I je právnou normou, ktorá určuje súdnu pravomoc v rámci krajín EÚ okrem Dánska. Na rozdiel od nariadenia Rím I je aplikácia ustanovení nariadenia Brusel I obmedzena len na členské štáty EÚ *inter partes*.

V rámci teórie delíme jednotlivé hraničné určovatele na základe skutočností, ktoré majú vzťah k medzinárodnému prvku. S obmedzením na relevanciu v rámci internetového obchodovania ich podľa tohoto vzťahu rozlišujeme na hraničné určovatele

- ktoré súvisia so subjektom právneho vzťahu, či už štátna príslušnosť, bydlisko respektíve domicil, sídlo právnickej osoby, prípadne právo podľa ktorého bola právnicka osoba založená;
- ktoré súvisia so skutočnosťou, z ktorej vznikol právny vzťah, teda najmä miesto vzniku škody alebo udalosti zakladajúcej nárok na náhradu škody;
- ktoré súvisia so správaním účastníkov, ktoré je predmetom právneho vzťahu, teda najmä miesto a
- ktoré súvisia s obsahom právneho vzťahu, napríklad právny poriadok, ktorým sa riadi základný vzťah.⁸³

Nariadenie Brusel I ustanovuje v článku 2 základnú právomoc súdu toho štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko. Vzhľadom na terminológiu používanú v Českej republike by bolo vhodnejšie nahradiť výraz bydlisko pojmom domicil, ktorý lepšie vystihuje rozdiely medzi bydliskom fyzickej osoby a sídlom právnickej osoby. Vzhľadom na informačnú povinnosť stanovenú smernicou o elektronickom obchode by nemal byť problém určiť domicil poskytovateľa služby informačnej spoločnosti, teda internetového obchodníka a následne určiť súd, ktorý je právomocný k prejednávaniu príslušného sporu.

Nariadenie Brusel I v článku 23 umožňuje voľbu právomocného súdu. Takúto dohodu je v rámci internetových vzťahov možno len doporučiť, nakoľko posilňuje

---

⁸² Napr. KAPITÁN, Zdeněk. Volba sudiště v soukromoprávních vztazích s mezinárodním prvkem, *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2004, č. 1, s. 20.

⁸³ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. Brno: Doplněk, 2009. s. 17.

právnú istotu účastníkov právneho vzťahu. Nariadenie stanovuje povinnosť takúto voľbu urobiť písomne, pričom komunikáciu elektronickou cestou, ktorá poskytuje trvalý záznam o dohode, považuje za písomnú.

3.4.2 Alternatívna súdna právomoc podľa nariadenia Brusel I

Mimo všeobecné ustanovenie stanovujúce základnú právomoc a voľbu právomocného súdu umožňuje nariadenie v článku 5 alternatívnu možnosť určenia právomocného súdu na základe vlastného uváženia.

Podľa článku 5 odseku 1 nariadenia Brusel I je daná tiež právomoc súdu toho štátu, kde malo dojsť k zmluvnému plneniu. Nariadenia uvádza, že pod miestom zmluvného plnenia sa v prípade absencie zmluvného dojednanja chápe v prípade predaja tovaru miesto v členskom štáte, kam tovar bol alebo mal byť dodaný; a v prípade poskytovania služieb miesto na území členského štátu, kde služby podľa zmluvy boli alebo mali byť poskytované. V rámci internetového obchodovania ale nezriedka dochádza k tomu, že predmet plnenia je elektronického charakteru (typicky napríklad software alebo poskytnutie bannerovej reklamy) a k plneniu teda dojde v prostredí internetu, kde nie je možné presne určiť miesto/štát plnenia. V takom prípade je treba rozhodnúť, či miestom plnenia je štát, v ktorom predávajúci, respektíve poskytovateľ služby dal tovar alebo službu k dispozícii alebo štát, z ktorého boli tovar alebo služba využívané. V niektorých prípadoch je dokonca možné, aby služba bola využívaná naraz vo viacerých krajinách. Európsky súdny dvor sa už v minulosti zaoberal výkladom pojmu miesta plnenia, avšak nepriklonil sa k autonómnemu výkladu tohto pojmu, ale došiel k záveru, že miesto plnenia treba určiť v súlade s právom, ktoré upravuje sporný záväzok podľa kolíznych noriem súdu, ktorému bola vec predložená.⁸⁴ Z hľadiska českého práva neexistujú žiadne vodítka ani judikatúra, ktorá by príslušný problém riešila. Prvá z možností, že za miesto plnenia je možné považovať miesto, kde sa zmluvná strana v okamihu plnenia nachádza, zodpovedá tradičnému poňatiu *loci solutionis*.⁸⁵ Tu však narážame na problém, že vzhľadom na technické možnosti

⁸⁴ Rozsudok ESD 12/76: *Industrie Tessili Italiana Como v. Dunlop AG*.

⁸⁵ POLČÁK, Radim. *Kolizní otázky internetových právních vztahů. Locus Solutionis* [cit. 2.11.2012]. Dostupné na adrese <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/kolize/web/pages/locus-solutionis.html>.

internetu, je možné pristupovať na internet z ktorejkoľvek krajiny nezávisle od fyzickej prítomnosti oprávneného a tak môže byť miesto plnenia zvolené špekulatívne v závislosti od možnosti právnej ochrany oprávneného poskytovanej hmotným právom tej ktorej krajiny. Druhá možnosť, teda určenie miesta plnenia podľa miesta kde je tovar alebo služby poskytovaný, naráža presne na ten istý problém ako v predchádzajúcom prípade, a to, že predávajúci či poskytovateľ služby môže umiestniť svoju infraštruktúru kdekoľvek bez vedomia oprávneného a tak špekulovať ohľadne výhodnosti zvolenia konkrétnej jurisdikcie. Ďalšou možnosťou riešenia problému je téza, že v prostredí internetu nie je možné určiť pri plne elektronickom plnení toto miesto. Nie je totiž nezvyčajné, že počítačové servery, z ktorých sa sprístupňuje tovar či služba, sú umiestnené vo viacerých štátoch. V prípade, ak nie je možné zistiť miesto plnenia, uplatní sa všeobecné pravidlo základnej právomoci.⁸⁶ Vzhľadom na stále nevyriešený výklad hraničného určovateľa miesta plnenia je teda vhodné, aby sa pri tvorbe obchodných podmienok internetových obchodov nezabudlo určiť i miesto plnenia.

Článok 5 odsek 5 nariadenia Brusel I stanovuje, že v sporoch týkajúcich sa činnosti pobočky, zastúpenia alebo inej organizačnej zložky, môže byť osoba s bydliskom (domicilom) na území členského štátu EÚ žalovaná na súdoch podľa miesta, kde sa tieto zložky nachádzajú. Nakoľko v českom znení sa miesto pojmu inej organizačnej zložky použilo slovo iná prevádzka (anglicky „other establishment“), logicky sa ponúkla úvaha považovať za takúto prevádzku i samotnú webovú stránku, ktorá je registrovaná pod jednou z národných domén. ESD vyložil pojem pobočka, zastúpenie alebo iná prevádzka ako pojem, ktorý predpokladá miesto podnikania, ktoré sa navonok prejavuje trvalo, ako organizačná zložka materského podniku, má vlastných vedúcich pracovníkov a je materiálne vybavené na to, aby mohlo dojednávať obchody s tretími stranami s tým, že tieto tretie strany síce vedia, že prípadný právny vzťah vznikne s materským podnikom v zahraničí, ale nemusia s ním rokovať priamo, ale obchody môžu uzatvárať v mieste uvedenej organizačnej zložky.⁸⁷ V kombinácii s použitím národnej domény webová stránka internetového obchodu istým spôsobom napĺňa tieto znaky.

---

⁸⁶ Rozsudok ESD C-256/00: Besix SA v. Wasserreinigungsbau Alfred Kretschmar GmbH & Co. KG, Planungs – und Forschungsgesellschaft Dipl. Ing. W. Kretschmar GmbH & CO. KG.

⁸⁷ Rozsudok ESD 33/78: Somafer SA v. Saar-Ferngas AG.

Na druhej strane podľa smernice o elektronickom obchode sa na internetového obchodníka hľadí ako na poskytovateľa služby informačnej spoločnosti, pričom v článku 19 preambuly je stanovené, že miestom prevádzky spoločnosti poskytujúcej služby prostredníctvom webstránky na internete, nie je miesto, kde sa nachádza technológia podporujúca webstránku alebo miesto, na ktorom je webstránka prístupná, ale miesto, kde spoločnosť vykonáva svoju obchodnú činnosť. Z tohto dôvodu teda môžeme dospieť k záveru, že internetová stránka sama o sebe neimplikuje existenciu prevádzky.

3.4.3 Súdna právomoc v spotrebiteľských sporoch podľa nariadenia Brusel I

Nariadenie Brusel I zavádza v článku 16 zvláštnu právomoc vo veciach tých spotrebiteľských zmlúv, ktoré sú uvedené v článku 15 odsek 1. V takomto prípade je na úvahe spotrebiteľa, či žalobu podá v mieste svojho bydliska alebo v mieste domicilu druhej strany. Tak isto druhá strana zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, kde má spotrebiteľ bydlisko. Prípady, na ktoré je možné uplatniť zvláštnu právomoc podľa článku 16 sú vymedzené tak, že sa týkajú spotrebiteľských zmlúv, kde spotrebiteľ uzatvoril zmluvu na účel, ktorý sa netýka jeho podnikania alebo činnosti, a zároveň činnosť osoby, ktorá prevádzkuje profesionálne alebo podnikateľskú činnosť v členskom štáte smeruje akýmkoľvek spôsobom svoju činnosť aj na členský štát, v ktorom má spotrebiteľ svoj domicil, pričom takáto zmluva musí spadať do rozsahu týchto činností. Ako už bolo vyššie uvedené, internet nepozná hranice, a preto tu umiestnená ponuka je prístupná potencionálnym zákazníkom po celom svete. To by mohlo spôsobiť, že v rámci spotrebiteľských vzťahov by mohol byť predajca žalovaný kdekoľvek v EÚ. Preto je potrebné vyriešiť problém, čo všetko sa chápe pod pojmom smerovania činnosti do iného štátu. Touto otázkou sa už v minulosti zaoberal Súdny dvor EÚ vo veci C-585/08 Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a vo veci C-144/09 Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliverovi Hellerovi. V prvom prípade išlo o konanie medzi Petrom Pammerom (žalobca), s bydliskom v Rakúsku, a spoločnosťou Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG (žalovaná) so sídlom v Nemecku, ktoré sa týkalo vrátenia sumy, ktorú P. Pammer zaplatil za cestu loďou, na

ktorej sa nezúčastnil. P. Pammer si v spoločnosti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG rezervoval cestu loďou z Terstu na Ďaleký východ, pričom túto rezerváciu vykonal prostredníctvom nemeckej spoločnosti Internationale Frachtschiffreisen Pfeiffer GmbH, ktorá ponúkala ale túto cestu ponúkala prostredníctvom internetu aj na rakúskom trhu. Opis lode a cesty na internetovej stránke sprostredkovateľskej spoločnosti nezodpovedal skutočnosti, v dôsledku čoho P. Pammer odmietol cestovať. Keďže spoločnosť Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG mu vrátila len časť sumy zaplatenej za cestu, podal na rakúskom súde žalobu o vyplatenie zvyšnej sumy. Žalovaná v priebehu konania vzniesla námietku nedostatku medzinárodnej a miestnej právomoci súdu, na ktorom konanie prebiehalo. V druhom prípade prebiehalo konanie medzi spoločnosťou Hotel Alpenhof GesmbH (žalobkyňa) so sídlom v Rakúsku a Oliverom Hellerom (žalovaný), s bydliskom v Nemecku, ktoré sa týkalo úhrady sumy za využitie hotelových služieb. Žalovaný sa o ponuke dozvedel prostredníctvom internetovej stránky hotela, ktorá je dostupná aj v Nemecku. Žiadosť žalovaného o rezerváciu izieb, ponuka zo strany žalobcu a prijatie tejto ponuky sa uskutočnilo prostredníctvom emailu. Žalovaný v uvedenom období využil hotelové služby, ale odišiel bez zaplatenia, pričom zaplatil len preddavok. Žalobca teda podal žalobu o zaplatenie zvyšnej sumy. Žalovaný v priebehu konania vo veci samej vzniesol námietku neexistencie medzinárodnej a miestnej právomoci súdu, na ktorom konanie prebiehalo, pretože ako spotrebiteľ mohol byť žalovaný len v Nemecku. Za týchto okolností súdy položili Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Postačuje skutočnosť, že internetová stránka zmluvného partnera spotrebiteľa je dostupná na internete, na tvrdenie, že ide o ‚smerovanie‘ činnosti do členského štátu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (nariadenie č. 44/2001, tzv. ‚Brusel I‘)?“

Súd konštatoval, že na určenie, či podnikateľ, ktorého činnosť sa prezentuje na jeho internetovej stránke alebo na internetovej stránke sprostredkovateľa, možno považovať za podnikateľa "smerujúceho" svoju činnosť do členského štátu, na ktorého území má spotrebiteľ bydlisko, v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I,

treba preskúmať, či pred prípadným uzavretím zmluvy so spotrebiteľom z týchto internetových stránok a celkovej činnosti podnikateľa vyplýva, že zamýšľal obchodovať so spotrebiteľmi s bydliskom v jednom alebo viacerých členských štátoch vrátane toho, v ktorom má bydlisko tento spotrebiteľ, v tom zmysle, že bol pripravený uzatvárať s nimi zmluvy.

Súd ďalej uviedol demonštratívny výpočet skutočností, ktoré sú spôsobilé vystupovať ako okolnosti umožňujúce usudzovať, že činnosť podnikateľa je smerovaná do členského štátu bydliska spotrebiteľa, a to: medzinárodná povaha činnosti, uvedenie trasy cesty z ostatných členských štátov do miesta, kde má podnikateľ sídlo, používanie iného jazyka alebo inej meny, ako je jazyk alebo mena zvyčajne používaná v členskom štáte, v ktorom má podnikateľ sídlo, s možnosťou vykonať a potvrdiť rezerváciu v tomto inom jazyku, uvedenie telefonických kontaktných údajov s medzinárodnou predvoľbou, vynaloženie výdavkov na odkazové služby na internete, aby sa spotrebiteľom s bydliskom v ostatných členských štátoch uľahčil prístup na stránku podnikateľa alebo jeho sprostredkovateľa, používanie doménového mena prvej úrovne, ktorá je iná ako prvá úroveň členského štátu, v ktorom má podnikateľ sídlo a zmienka o medzinárodnej klientele tvorenej klientmi s bydliskom v rôznych členských štátoch. Je potom na posúdení vnútroštátneho súdu, aby preveril existenciu takýchto okolností. Súdny dvor nakoniec uzavrel, že samotná dostupnosť internetovej stránky podnikateľa alebo jeho sprostredkovateľa v členskom štáte, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, nepostačuje. To isté platí aj pre uvedenie adresy elektronickej pošty a ostatných kontaktných údajov alebo používanie jazyka alebo meny, ktoré sa bežne používajú v členskom štáte, v ktorom má podnikateľ sídlo.

3.4.4 Súdna právomoc mimo rámec EU

Keďže nariadenie Brusel I upravuje súdnu právomoc len v rámci vzťahov v rámci EÚ, je potrebné zodpovedať na otázku, akým spôsobom sa bude postupovať, keď jedna zo zmluvných strán nemá domicil, pobočku, zastúpenie či organizačnú zložku v členskom štáte EÚ. V takom prípade treba najskôr zistiť, či sa na daný vzťah nevzťahuje iná norma medzinárodného práva. Česká republika je signátarom

Lugánskeho dohovoru o príslušnosti a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, ktorý je obdobou nariadenia Brusel I, pričom po obsahovej stránke je s ním zhodný a vzťahuje sa aj na Švajčiarsko, Nórsko a Island. V prípade nepoužiteľnosti Lugánskeho dohovoru, je potrebné vychádzať z článku 4 nariadenia Brusel I, ktoré ustanovuje, že ak žalovaný nemá domicil na území členského štátu, právomoc súdov každého členského štátu sa určí podľa právneho poriadku tohto členského štátu, ak nie je daná výlučná právomoc podľa článku 22 (v prípade sporov z internetových obchodov takáto výlučná právomoc daná nie je) alebo právomoc nebola zvolená podľa článku 23. V prípade Českej republiky by české súdy posudzovali svoju právomoc na základe ustanovenia § 37 odsek 1 ZMPSaP, respektíve § 6 ZMPS od 1.1.2014. Tá je v prípade majetkových sporov daná, pokiaľ je daný súd podľa OSŘ príslušný. Podľa ustanovenia § 84 a § 85 OSŘ je na konanie príslušný všeobecný súd žalovaného, ktorý je v prípade fyzických osôb určený jeho bydliskom, respektíve miestom zdržiavania sa a v prípade právnických osôb jej sídlom, takže za okolností, že žalovanou je osoba mimo domicil EÚ, český súd musí vysloviť svoju nepríslušnosť. To môže predstavovať veľkú nepríjemnosť, nakoľko príslušný súd môže byť pre žalobcu nedostupný. Je preto vhodné si vždy v zmluvách s medzinárodným prvkom určiť i právomocný súd.

Záver

V úvode práce som označil internet ako fenomén. Fenoménom je nesporne preto, že je schopný stále prinášať nové, doteraz nepoznané modely obchodovania a tým vytvárať nové situácie, ktoré nie sú právne upravené a ktoré sú/budú predmetom právnych diskusií a rozvíjajú právnu teóriu. V poslednej dobe tomu prispeli hlavne e-shopy a internetové aukcie, ktoré samé o sebe vyvolávajú viaceré otázky a v kombinácii s medzinárodným prvkom v nich obsiahnutých zasahujú širokú oblasť práva. V tejto práci som sa snažil identifikovať a zodpovedať na otázky vyvolané internetovým obchodovaním, načrtnúť problémy, ktoré nie sú dostatočne vyriešené a upozorniť na nutnosť ďalšej unifikácie právnych predpisov tohto odvetia.

Na začiatku sme si položili otázku, či je potrebné prijímať osobitnú úpravu pre vzťahy, ktoré vznikajú na internete alebo je dostatočné použitie už existujúcich právnych prostriedkov pre reguláciu týchto vzťahov. Myslím si, že z práce jednoznačne vyplýva, že potreba zvláštnej úpravy je opodstatnená, čo sa postupne naplňa i dopĺňovaním jednotlivých právnych noriem o úpravu internetových vzťahov. Napriek tomu súčasný stav úpravy nie je plne dostatočný a bolo by vhodné vyvinúť čo najväčšie úsilie pri zjednocovaní právnej úpravy najmä v oblasti uzatvárania zmlúv a vytvorenia priamej regulácie internetových aukcií. Nádejou do budúcnosti pre B2B obchody je Dohovor o uzatváraní zmlúv prostriedkami elektronických komunikácií. Tak isto by bolo vhodné, ako už v práci bolo uvedené, napraviť nesprávnu transpozíciu smernice o elektronickom obchode, nakoľko tá bola v oblasti informačnej povinnosti prevzatá len do spotrebiteľských vzťahov, pričom smernica reguluje elektronický obchod ako taký. Ďalšou vhodnou zmenou by bolo upraviť možnosť urobiť návrh podľa OZ neurčitému počtu ľudí, nakoľko to spôsobuje problém pri riešení otázky momentu uzavretia zmluvy. Otázka právnej úpravy internetového obchodovania s medzinárodným prvkom je v súčasnosti na dostatočnom štandarde minimálne v rámci EÚ, kde nariadenia Rím I a Brusel I stanovujú vcelku bezproblémové pravidlá pri určovaní rozhodného práva, prípadne súdnej príslušnosti z takýchto zmlúv. Problémom môže byť určovanie právomocného súdu vo vzťahoch mimo EÚ, prípadne vykonateľnosť jednotlivých

súdnych rozhodnutí v zahraničí, nakoľko tie sa riadia národnými kolíznymi normami. To považujem za ďalší argument pre posilnenie unifikácie úpravy.

Dňa 11. Januára 2012 vydala Európska Komisia oznámenie⁸⁸, v ktorom definovala päť hlavných prekážok jednotného digitálneho trhu, a to stále nedostatočná ponuka zákonných a cezhraničných online služieb, nedostatočná informovanosť prevádzkovateľov online služieb a služieb na ochranu používateľov internetu, neprimerané systémy platenia a doručovania, prílišné zneužívanie a ťažko riešiteľné spory, stále nedostačujúce rozšírenie širokopásmových komunikačných sietí a pokrokových technologických riešení. Verím, že uvedené nedostatky sa aj za pomoci novo prijatých právnych noriem podarí naplniť.

---

⁸⁸ Európska Komisia. *OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Koherentný rámec na posilnenie dôvery v jednotný digitálny trh elektronického obchodu a online služieb* /* COM/2011/0942 final - 2012/ () */ [cit. 2.11.2012] Dostupné na adrese <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0942:FIN:SK:HTML>.

Zoznam použitej literatúry

Monografie:

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, s. 19

SHINDER, Debra Littlejohn. *Computer Networking Essentials*. Indianapolis: Cisco Press, 2001, s. 301

MEHROTA, K. Santosh. *E-commerce*. Jaipur: ABD Publishers, 2007, s. 4, 26

BRODEC, Jan. *Internetový obchod (rigorózní práce)*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 2003, s. 11

SVOBODA, Pavel a kol. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. Praha: Linde, 2001, s. 59, 160

DELTA, B. George.; MATSUURA, H. Jeffrey.: *Law of the Internet, Volume 2*. b.m.: Aspen Publishers Online, 2008, s. 14.01-34

ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné 2, 5. Vydání*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 28, 130

HELEWITZ, A. Jeffrey. *Basic Contract Law for Paralegals, Sixth Edition*. b.m.: Aspen Publishers Online, 2010, s. 90

SPINDLER, Gerald; BÖRNER, Fritjof. *E-Commerce Law in Europe and the USA*. Berlin: Springer, 2002, s. 470

ŠVESTKA, Jiří; SPÁČIL, Jiří; SKÁROVÁ, Marta; HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník I, II. 2. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. s. 2362

FIALA, Josef a kol. *Občanské právo*. Praha: ASPI, 2006, s. 230

KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. Brno: Doplněk, 2009, s. 17, 18, 200, 320, 375

KUČERA, Zdeněk a kol. *Úvod do studia českého práva mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1997, s. 155 an.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Závazky ze smluv a jejich právní režim*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. s. 149,150

SMITH, Graham J. H. *Internet Law And Regulation*. Londýn: Sweet & Maxwell, 2007, s. 821

POLČÁK, Radim. *Introduction to ICT Law: (selected Issues)*. Brno: Masarykova Univerzita, 2007, s. 75.

HEDLEY, Steve. *The Law of Electronic Commerce and the Internet in the UK and Ireland*. Oxford: Routledge, 2006. s. 249

Časopisecké diela:

BUREŠ, Jiří. Aukce není synonymem pro dražbu. *Realit*. 2008, č. 11, s. 69. Dostupný tiež na adrese <http://www.realit.cz/clanek/aukce-neni-synonymem-pro-drazbu>

BŘÍZA, Petr. Řím I. Nový předpis EU upravující smluvní závazky. *Bulletin advokacie*. 2008, č. 11, s. 66

KAPITÁN, Zdeněk. Volba sudiště v soukromoprávních vztazích s mezinárodním prvkem, *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2004, č. 1, s. 20

Elektronické časopisecké diela:

PALLA, Tomáš. *Vznik spotřebitelské smlouvy v internetovém obchodě* [cit. 5.3.2012]. Dostupné na adrese <http://www.epravo.cz/top/clanky/vznik-spotrebitelske-smlouvy-v-internetovem-obchode-58686.html>

MUSIL, Marek. *Historie sítě Internet* [cit. 5.3.2012]. Dostupné na adrese <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/cr.php>

CLIFFT, Jenny. *UNCITRAL and the Goal of Harmonization of Law* [cit. 7.3.2012]. Dostupné na adrese <http://www.ilpf.org/events/jurisdiction/presentations/cliftpr.htm>

FARSWORTH, B. *The History of the Online Auction* [cit. 5.6.2012]. Dostupné na adrese <http://ezinearticles.com/?The-History-of-the-Online-Auction&id=1752023>

KOČÍ, Petr. *Internetové aukce z pohledu právního* [cit. 5.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/internetove-aukce-z-pohledu-pravniho.html>

OTEVŘEL, Petr. *E-aukce a právo spotřebitele odstoupit od kupní smlouvy* [cit. 20.6.2012]. Dostupné na adrese <http://www.pravoit.cz/article/e-aukce-a-pravo-spotrebitel-odstoupit-od-kupni-smlouvy>

GÖTZOVÁ, Kateřina. *Práva spotřebitele v případě odstoupení od smlouvy v zákonné 14 denní lhůtě ve světle rozsudku Soudního dvora EU ze dne 15. dubna 2010 ve věci C-511/08* [cit. 15.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.elaw.cz/cs/obcanske-pravo/692-pravo-spotrebitel-odstoupit-od-smlouvy.html>

KOSTELECKÝ, Jiří. *Nová směrnice o právech spotřebitelů – lepší časy pro internetové obchody?* [cit. 20.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-smernice-o-pravech-spotrebitelu-lepsi-casy-pro-internetove-obchody-75135.html>

KOČÍ, Petr. *Některé právní aspekty odstoupení od spotřebitelské smlouvy (II.)* [cit. 21.7.2012]. Dostupné na adrese <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/obcanske-pravo/nektere-pravni-aspekty-odstoupeni-od-spotrebitelske-smlouvy-ii-.html>

RADOŠOVSKÝ, Petr. *ROZHODNÉ PRÁVO V ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH Z MEZINÁRODNÍHO OBCHODU - PRAVIDLA URČENÍ ROZHODNÉHO PRÁVA – ČÁST. I (HMOTNÉ NORMY V OBLASTI ZÁVAZKOVÝCH VZTAHŮ)* [cit. 20.3.2012]. Dostupné na adrese <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-pravo/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-pravidla-urceni-rozhodneho-prava-cast-i-hmotne-normy-v-oblasti-zavazkovych-vztahu-22337.html>

Ostatné zdroje:

SEYBERT, Heidi.: Internet use in households and by individuals in 2011.

Eurostat Statistics, Focus 66/2011 [cit. 5.3.2012]. Dostupné na adrese http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-11-066/EN/KS-SF-11-066-EN.PDF

UNCITRAL: Model Law on Electronic Commerce WITH Guide to Enactment 1996 with additional article 5 *bis* as adopted in 1998 [cit. 7.3.2012]. Dostupné z www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/05-89450_Ebook.pdf.

UNCITRAL: 1996 - UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment with additional article 5 *bis* as adopted in 1998 [cit. 7.3.2012]. Dostupné na adrese http://www.uncitral.org/uncitral/uncitral_texts/electronic_commerce/1996Model.html.

WIPO: Treaties Database, United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts [cit. 18.10.2012]. Dostupné na adrese http://www.wipo.int/wipolex/en/other_treaties/parties.jsp?treaty_id=300&group_id=22.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní obchodní transakce : interaktivní text* [cit. 6.5.2012]. Dostupné na adrese <http://jv.yc.cz/files/mot/files/230text.html>.

Európska Komisia. *Návrh novej smernice o ochrane spotrebiteľov: dopad na úroveň národnej ochrany spotrebiteľa, porovnávací tabuľka* [cit. 5.6.2012]. Dostupné na adrese http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/comparative_table_en.pdf.

Európska Komisia. *Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) KOM(2005) 650 v konečnom znení 2005/0261*

(COD). *Komentár k návrhu nariadenia. Článok 3 komentáru k nariadeniu Rím I* [cit. 20.3.2012]. Dostupné na adrese <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005PC0650:SK:NOT>.

Komisia Európskych spoločností. *Green Paper on the conversion of the Rome Convention of 1980 on the law applicable to contractual obligations into a Community instrument and its modernization* [cit. 16.3.2012]. Dostupné na adrese <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0654:FIN:EN:PDF>

HRADILOVÁ, Veronika; CRHA, Martin. *Římská úmluva a nařízení Řím I* [cit. 21.10.2012]. Dostupné na adrese <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/mps/web/pages/08.html>

POLČÁK, Radim. *Kolizní otázky internetových právních vztahů. Locus Solutionis* [cit. 2.11.2012]. Dostupné na adrese <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/kolize/web/pages/locus-solutionis.html>

Európska Komisia. *OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Koherentný rámec na posilnenie dôvery v jednotný digitálny trh elektronického obchodu a online služieb /* COM/2011/0942 final - 2012/ () */* [cit. 2.11.2012] Dostupné na adrese <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0942:FIN:SK:HTML>

UNCITRAL. *United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts – Explanatory Note* [cit. 11.11.2012]. s.13, 33, 69. Dostupné na adrese http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/06-57452_Ebook.pdf

<http://www.wikipedia.org/>

Právne predpisy:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/34 ES o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov

Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode

Smernica 97/7/ES Európskeho Parlamentu a Rady o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ o právach spotrebiteľov

Viedenský dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru zo dňa 11.4.1980, uverejnená v ČR oznámením č.160/1991 Sb.

Dohovor o uzatváraní medzinárodných zmlúv prostriedkami elektronických komunikácií

Vzorový zákon o elektronickom obchode UNCITRAL z roku 1996

Lugánsky dohovor zo 16. septembra 1988 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 593/2008 o práve rozhodnom pre zmluvné záväzkové vzťahy (Rím I)

Nariadenie Rady č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I)

Zákon č. 155/2010 Sb., ktorým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platnom znení

Zákon č. 519/1991 Sb., obchodní zákoník, v platnom znení

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v platnom znení

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platnom znení

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech, v platnom znení

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platnom znení

Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému majetku, v platnom znení

Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, v platnom znení

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platnom znení

Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, v platnom znení

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, v platnom znení

Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, v platnom znení

Vyhláška Energetického regulačního úřadu číslo 541/2005 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, v platnom znení

Judikatúra:

Adams v Lindsell 1 B & Ald 681; 106 ER 250; [1818] EWHC KB J59, (K.B.) (1818)

Mactier's Adm'rs v. Frith, 6 Wend. 103 (N.Y. 1830)

Entores Ltd v Miles Far East Corporation, [1955] 2 QB 327, [1955] 2 All ER 493, [1955] 3 WLR 48, [1955] EWCA Civ 3, [1955] 1 Lloyd's Rep 511

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 15. dubna 2010 vo veci C-511/08

Rozsudok Tribunal de commerce de Paris 1ère chambre B vo veci Christian Dior Couture v. eBay Inc., eBay International AG

Rozsudok Tribunal de grande instance de Paris 3ème chambre, 3ème section vo veci eBay v. Maceo

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) vo veci C-324/09 L'Oréal SA a iní v. eBay International AG a iní

Ticketmaster Corp. v. Tickets.com, Inc., 2003 WL 21406289 (C.D. Cal. Mar. 7, 2003)

Specht v. Netscape Communications Corporation

Rozsudok Spolkového súdneho dvora vo veci VIII ZR 375/03

Rozsudok ESD 12/76: Industrie Tessili Italiana Como v. Dunlop AG

Rozsudok ESD C-167/00: Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel.

Rozsudok ESD 33/78: Somafer SA v. Saar-Ferngas AG

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) vo veci C-585/08 Peter Pammer/Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a C-144/09 Hotel Alpenhof GesmbH/Oliver Heller

Rozsudok ESD C-256/00: Besix SA v. Wasserreinigungsbau Alfred Kretzschmar GmbH & Co. KG, Planungs – und Forschungsgesellschaft Dipl. Ing. W. Kretzschmar GmbH & CO. KG.

Abstrakt

Internetové obchodovanie s medzinárodným prvkom

V posledných dvoch desaťročiach zaznamenal svet obovský rast internetových používateľov, čo vytvorilo nové obchodné príležitosti v úplne novom a veľmi špecifickom prostredí. Cieľom tejto práce je podrobiť analýze najdôležitejšie aspekty internetového obchodovania s medzinárodným prvkom. Internetové obchodovanie a následne i ochrana spotrebiteľa sú súčasťou právnych oborov, ktoré sú predmetom rozsiahleho vývoja, ktorý sa odzrkadluje v právnych normách v rámci právneho poriadku Českej republiky.

Práce je rozdelená do troch hlavných častí. Najskôr sa venuje krátkemu úvodu do prostredia internetu a jeho špecifik, zameriavajúc sa hlavne na jednotlivé aspekty, s ktorými je potrebné sa vysporiadať v právnej rovine, ako napríklad decentralizácia prípadne geografická nezávislosť. Druhá časť je venovaná procesu uzatvárania zmluvy na internete a ochrane spotrebiteľa v rámci európskej regulácie, teda smernice o elektronickom obchode alebo smernice o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku. Tretia časť je venovaná úlohe medzinárodného aspektu v internetových obchodných transakciách, či už v oblasti kontraktácie ako i spôsobov určenia rozhodného práva a súdnej jurisdikcie. Úloha Súdneho Dvora Európskej Únie je kľúčová pri interpretácii jednotlivých ustanovení týchto európskych nariadení a smerníc, a to najmä rozhodnutiami, ktoré sú v práci popísané, ako Tessili Italiana Como v. Dunlop AG, Somafer SA v. Saar-Ferngas AG or Peter Pammer v. Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG and Hotel Alpenhof GesmbH v. Oliver Heller. Medzinárodný obchod má stále stúpajúcu tendenciu, ale stále nedosiahol vysokú úroveň. Môžeme teda uzavrieť, že právna egulácia internetového obchodovania je stále prebiehajúci proces, ktorý i vďaka medzinárodnému prvku môže byť zavŕšený unifikáciou pravidiel a predpsov jednotlivých krajín.

Abstract

Internet business transactions with an international element

In the last two decades the world has experienced enormous growth of the internet users what has created business opportunities in a completely new and very specific space. The goal of this thesis is to analyze the most important legal aspects of internet business transactions with an international element. The internet commerce and subsequently the consumer protection programme has become a legal discipline which is subject of extensive development reflected in setting in legal standards found within the legal code of the Czech Republic.

The thesis is divided into three main parts. It starts with a short introduction of internet environment and its characteristic, focusing on its specific aspects which represent a challenge for the regulation such as decentralisation or geographical independence. The second part deals with the process of closing contracts on and consumer protection within the scope of european regulation such as directive on electronic commerce, directive on the protection of consumers in respect of distance contracts or directive on consumer rights. The third part is dedicated to the role of the international element within internet business transactions and methods of identification of the applicable law and respective jurisdiction. The role of the Court of Justice of the European Union is essential within the interpretation of provisions set forth in european regulations and directives with notable decisions described in the thesis such as *Tessili Italiana Como v. Dunlop AG, Somafer SA v. Saar-Ferngas AG* or *Peter Pammer v. Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG* and *Hotel Alpenhof GesmbH v. Oliver Heller*. The cross-border commerce is rising, however, still not reaching high levels. It can be concluded that the legal regulation of internet commerce is still a continuous process which because of the international element, can be only achieved by unification of the rules and laws between different countries.

Klíčové slová: internet, obchodovanie, medzinárodný prvok

Key words: internet, commerce, international element